

JEUGDVOETBAL BELEIDSPLAN

voetbalvereniging Harkema Opeinde

Versie 1.0 - 2024/2028

Met elkaar, voor elkaar

LEESWIJZER

Beste lezer,

Voor u/jou ligt het nieuwe jeugdvoetbalbeleidsplan (JVBP) van voetbalvereniging Harkema Opeinde. Elke voetbalvereniging heeft er wel eentje. Lang niet alle clubs doen er ook wat mee. Helaas. Want een goed jeugdvoetbalbeleidsplan vormt dé basis van de gehele jeugdafdeling van een voetbalvereniging. Hoe klein de vereniging ook mag zijn. Als rode draad creëert het een duidelijke organisatiestructuur én zorgt vervolgens voor een herkenbare én duurzame werking van de organisatie. Dit heeft ten gevolge dat de jeugdafdeling, ongeacht de bestuurders of omstandigheden van het moment, stabiel kan blijven functioneren, kwaliteit gewaarborgd blijft én het belangrijkste: dat het belang van de jeugd altijd op 1 blijft staan.

Dit gegeven staat door maatschappelijke ontwikkelingen echter steeds meer onder druk en vergt van betrokkenen steeds meer tijd en aandacht. Terugloop van leden, midden in het seizoen aan- of afmelden, andere hobby's, verliezen gebondenheid aan een vereniging, concurrentie, commerciële voetbalscholen. Zomaar wat hedendaagse uitdagingen waar amateurclubs mee worstelen. En de toekomst zal alleen maar meer en grotere uitdagingen bieden. Juist een heldere basis (JVBP) kan dan zorgen voor stabiliteit, ondanks de omstandigheden van de tijd.

Harkema Opeinde (en het dorp Harkema) heeft altijd kwalitatief goede (jeugd)spelers voortgebracht. Zowel jeugdteams als senioren speelden tot in de hoogte regionen van het amateurvoetbal. In het verleden behaalde resultaten bieden echter geen garantie voor de toekomst. Hoewel de jeugd van Harkema Opeinde nog steeds veel kwaliteit kent en de jeugdteams in vergelijking met omringende vereniging vaak in hogere competities spelen, staat ook dit aspect onder druk en is er alles aan gelegen om dit zoveel mogelijk te blijven continueren. Dus met het credo 'trots op het verleden, maar gericht op de toekomst' dient de vereniging alles wat in haar macht ligt in te zetten om een sterke jeugdafdeling te behouden. En een sterke jeugdafdeling is meer dan alleen op hoog niveau spelen. Een sterke jeugdafdeling vormt een warm welkom voor iedereen, ongeacht kwaliteit, afkomst of geslacht etc. Waar iedereen plezier kan beleven en graag komt. Dit kan alleen zijn als de zaken eromheen goed geregeld zijn. Alleen dán kan de jeugdafdeling de vereniging als geheel versterken én een ijzersterke toekomst garanderen.

Aan dit alles tracht het jeugdvoetbalbeleidsplan dus zijn steentje bij te dragen. En hoewel dit heus niet altijd zal lukken, ben ik ervan overtuigd dat het een grote stap is in de goede richting!

Johan Schievink

HJO w Harkema Opeinde

INHOUDSOPGAVE

1 CLUB, MISSIE EN VISIE	4
2 STRUCTUUR VAN DE JEUGDOPLEIDING	7
3 RODE DRAAD: OPLEIDINGSVISIE	19
3b WISSELBELEID	46
4 VOETBALLEERPROCES (LEEFTIJDSCATEGORIËN)	49
5 SELECTIEBELEID EN VISIE OP TALENT	75
5b OVERGANGSREGELING JUNIOREN/SENIOREN	82
6 BIJLAGE(S)	84

CLUB, MISSIE EN VISIE

In dit inleidende hoofdstuk wordt de vereniging Harkema Opeinde beschreven, haar missie, idealen, identiteit en missie. Waarbij de nadruk ligt op de jeugdafdeling.

Club & Missie

Harkema Opeinde is een echte familieclub, en voor veel mensen meer dan de voetbalvereniging waar je een paar keer per week een balletje trapt. Deze familiale, gezellige en laagdrempelige sfeer, is een sterke onderscheidende kracht van de vereniging, die we moeten blijven koesteren. Harkema Opeinde is echter ook een ambitieuze vereniging, de club heeft veel talentvolle spelers voortgebracht en voor langere tijd gebivakkeerd in de hogere regionen van het amateurvoetbal. Nog steeds kent de club vele talenten en spelen veel jeugdteams nog steeds op hoog niveau. Deze twee kenmerken van de club komen door maatschappelijke ontwikkelingen en landelijke ledenterugloop bij sportverenigingen steeds meer onder druk te staan. Helemaal voor een relatief kleine club als Harkema Opeinde. Dit betekent dat prestatiegericht voetbal aan de ene kant, en recreatief voetbal aan de andere kant (en daarmee aantrekkelijk zijn voor iedereen) snel met elkaar op gespannen voet kunnen komen te staan. De grootste uitdaging voor de vereniging, en daarmee ook de jeugdopleiding, is om hier de juiste verhouding in te vinden. Deze verhouding is echter geen vast gegeven. Deze is onder meer onderhevig aan het spelersaanbod van dat moment, maar ook algemene maatschappelijke ontwikkelingen. Het belangrijkste uitgangspunt blijft ten alle tijden **spelplezier**.

Het credo van de jeugdopleiding is derhalve:

“Opleiden met plezier”.

Harkema Opeinde wil elke speler de mogelijkheid bieden om met plezier, het maximale uit hun talent te halen. Want:

- > **Ieder kind heeft talent**
- > **Ieder kind wil plezier**
- > **Ieder kind wil leren voetballen**

Intrinsieke motivatie

Elke voetballer begint met voetballen om dat hij of zij dit leuk vindt. Om te bevorderen dat voetballers met plezier (blijven) voetballen en gedreven zijn om zich te ontwikkelen, is het van groot belang om de intrinsieke motivatie blijvend te stimuleren. Dit kun je doen door te voldoen aan de drie psychologische basisbehoeften die gelden voor ieder mens en dus ook voor onze jeugdspelers. Dit zijn de behoeften aan: autonomie, relatie en gevoel van competentie. Deze behoeften moet je als vereniging continue blijven stimuleren. Deze behoeften worden later uitgebreid besproken.

Elke speler kent een eigen intrinsieke motivatie. Voor de één is dit voetballen met vriendjes, ongeacht het niveau, voor de ander op een zo hoog mogelijk niveau spelen, ongeacht de spelers in het team. Dit past niet binnen een indeling puur op leeftijd, maar vraagt een persoonlijke, individuele behandeling van elke jeugdspeler. De mogelijkheid van deze individuele aandacht, is nu net een van de voordelen van het zijn van een kleine vereniging. Harkema Opeinde wil zich derhalve ook onderscheiden door het bieden van een laagdrempelige en warme omgeving, waar er voldoende individuele aandacht is voor spelers, vrijwilligers en ouders.

Visie

Harkema Opeinde wil een vereniging zijn waar iedereen zich welkom voelt en op zijn plaats is. Zoals omschreven kan de intrinsieke motivatie per spelers nogal verschillen. De ene (jeugd)speler is lid geworden om met vriendjes te voetballen, terwijl de andere speler zich juist zo goed mogelijk wil ontwikkelen en op hoog niveau wil voetballen. Deze uitgangspunten worden zoveel mogelijk geprobeerd te verenigen doormiddel van dit JVBP en de hieruit voortvloeiende uitgangspunten en doelstellingen. Zo tracht de vereniging zoveel mogelijk jeugdspelers te behouden én zorg te dragen voor een voldoende en duurzame doorstroming van jeugdspelers naar de senioren. Op deze manier kan de jeugdopleiding bijdragen aan het verhogen en bestendigen van het kwaliteitsniveau van de senioren prestatie-elftallen én het behouden van voldoende recreatieve seniorenteam, zodat ook de seniorenafdeling voor ieder lid voldoende aantrekkelijk blijft.

Algemeen uitgangspunt

Er wordt een duidelijk opleidingstraject vastgelegd binnen de jeugdopleiding, met daaraan gekoppeld gespecificeerde en kwalitatieve trainingen per leeftijdsgroep, gericht op technische en tactische vaardigheden en rekening houdend met de sociaal-emotionele ontwikkeling van elke speler.

Algemene doelstellingen

- > Ieder jeugdlid met plezier op zijn of haar niveau laten voetballen
- > De talenten van ieder jeugdlid optimaal gebruiken én ontwikkelen
- > Individuele aandacht voor elk lid
- > Open en plezierige omgeving voor vrijwilligers, ouders en bezoekers
- > Herkenbare speelwijze jeugdopleiding
- > Voldoende aanwas nieuwe jeugdleden
- > Voldoende doorstroming kwalitatief vaardigde jeugdspelers naar A-selectie
- < Voldoende doorstroming jeugdspelers naar reserve-elftallen

Specifieke doelstellingen

- > Bij elk jeugdteam minimaal één gekwalificeerde trainer
- > (Hoofd)trainers zoveel mogelijk opleiden en diplomeren
- > In elke leeftijdscategorie een team
- > Alle selectieteams minimaal op 1e klasse niveau
- > Voldoende gekwalificeerde kaderleden

2 STRUCTUUR VAN DE JEUGDAFDELING

Om te voldoen aan de eerdergenoemde doelstellingen en uitgangspunten, is een goed gestroomlijnde en voor iedereen heldere structuur, waar taken en verantwoordelijkheden voldoende duidelijk en verdeeld zijn, een noodzakelijke voorwaarde. Zowel op het gebied van het jeugdkader en de trainers en leiders, maar zeker ook op het gebied van de accommodatie en de aanwezige voorzieningen en materialen. Als dit goed geregeld is, draagt dit in positieve zin bij aan het opleidingsklimaat binnen de vereniging.

3.1 Organisatie

3.1.1 Jeugdcommissie

Het hoogste orgaan binnen de jeugdorganisatie betreft de jeugdcommissie (JC), ook wel jeugdbestuur. Hoewel de jeugdcommissie een commissie is van de vereniging, en uiteindelijk verantwoording af dient te leggen aan het hoofdbestuur, is de JC verantwoordelijk voor het creëren en in stand houden van de eerdergenoemde randvoorwaarden, zodat eerdergenoemde doelstellingen en uitgangspunten behaald kunnen worden, en er binnen de vereniging sprake is van een positief opleidingsklimaat waar iedereen zich kan ontwikkelen met plezier.

3.1.2 Omvang jeugdcommissie

De jeugdcommissie dient voldoende bezet te zijn en taken en verantwoordelijkheden dienen helder te zijn. De JC kent in ieder geval een voorzitter. Daarnaast kent de JC bij voorkeur ten minste een wedstrijdsecretaris, portefeuillehouder technische jeugdzaken, en portefeuillehouder voorzieningen en materialen. In de meeste optimale situatie bestaat de portefeuille technische jeugdzaken uit twee commissieleden, namelijk een jeugdcoördinator (JC) onderbouw en jeugdcoördinator bovenbouw. Deze vormen in die situatie samen met de Hoofd Jeugdopleiding (HJO) het technische jeugdkader van de jeugdopleiding.

Het heeft daarnaast de voorkeur dat één van de jeugdcommissieleden aansluit bij de hoofdbestuursvergadering, dan wel lid is van het hoofdbestuur.

3.1.3 Taken jeugdcommissie

- materialen
- organiseren van wedstrijden (competitie en oefen)
- scheidsrechters (aanstellen, ronselen en opleiden)
- Uitvoering geven jeugdbeleidsplan
- Aanstellen leiders
- Ondersteunen indelingen teams
- Ondersteunen aanstellen trainers
- Ondersteunen opleiden trainers

3.2 Technische Commissie

Hoewel de Technische Commissie (TC) binnen Harkema Opeinde organisatorisch gezien los staat van de jeugdopleiding, en zich in eerste instantie richt op het technische beleid van de seniorenafdeling, kan de TC niet los worden gezien van het technische kader van de jeugdopleiding. Onder meer bij het overgaan van jeugdspelers naar de senioren en het nastreven van een uniforme en herkenbare speelwijze, is een goede samenwerking van groot belang. Het heeft derhalve de voorkeur dat de HJO in nauw contact staat met de Technische Commissieleden en periodiek aanschuift bij de vergaderingen van de TC, in ieder geval als de vereniging op dat moment een onder 19 team kent (zowel mannen als vrouwen).

3.3 Hoofd Jeugdopleiding

De Hoofd Jeugdopleiding (HJO) is onder de JC de uitvoerend verantwoordelijke voor het technische beleid. De HJO ontwikkelt en implementeert het technische jeugdbeleid en houdt toezicht op de uitvoering hiervan. De HJO heeft op deze manier een gemandateerde bevoegdheid om besluiten op technisch vlak te maken.

De HJO is daarnaast het eerste aanspreekpunt voor trainers, leiders en ouders op voetbaltechnische zaken en daarmee een verbindende schakel tussen deze betrokkenen en het jeugdbestuur.

3.3.1 Taken Hoofd Jeugdopleiding

- Aanstellen trainers
- Verzorgen van teamindelingen i.c.m. jeugdcommissie
- Ondersteunen en informeren JC op technisch vlak
- opleiden en begeleiden van alle jeugdtrainers
- eerste aanspreekpunt technische jeugdzaken
- actualiseren en ontwikkelen jeugdbeleid
- toezicht houden uitvoeren jeugdbeleid vereniging breed
- Heeft een actieve rol in het trainersoverleg;
- Volgt in ruime mate de trainingen en wedstrijden
- organiseren externe voetbalactiviteiten

3.3.2 Verhouding Jeugdbestuur/Hoofd Jeugdopleiding en bevoegdheden

Qua aansturing van de jeugdafdeling kan men twee hoofdlijnen onderscheiden: namelijk een voetbalorganisatorische en een voetbaltechnische. De organisatorische aansturing geschiedt (zoals aangegeven onder 3.1.3) enkel en alleen door de jeugdcommissie. De technische aansturing (zoals omschreven onder 3.3.1) geschiedt in eerste instantie door de Hoofd Jeugdopleiding. Zoals genoemd heeft de HJO op dit vlak een gemandateerde bevoegdheid om beslissingen te nemen. De jeugdcommissie blijft echter te allen tijde hoofdverantwoordelijk voor de gehele jeugdopleiding, en derhalve inclusief de technische aansturing. Dit betekent dat bij grotere technische vraagstukken, conflicten en (mogelijk) ingrijpende besluiten, de JC en de HJO in overleg zullen treden en op deze manier tot een besluit zullen komen. Uiteindelijk telt de gebruikelijke wijze van besluitneming binnen de jeugdcommissie om tot een besluit te komen.

3.4 Trainers

De belangrijkste schakels in de ontwikkeling van de jeugdopleiding zijn uiteraard de jeugdtrainers. Zij hebben de taak om zowel op teamniveau als individueel spelers te ontwikkelen en trachten het unieke talent van elke individuele speler zo goed mogelijk te ontplooien. Het credo 'opleiden met plezier' dient hierbij altijd centraal te staan, want elke speler, waar deze zich ook in zijn voetbalcarrière bevindt, wil plezier beleven uit het bedrijven van de voetbalsport.

[Het begrip 'trainer' kan als een te beperkte term worden gezien, omdat de taak van trainers tegenwoordig vaak veel breder is dan alleen nog het twee keer per week training geven. De vanuit de KNVB gebruikte term 'trainer/coach' lijkt derhalve meer te passen bij de huidige functie en taken. Gemakshalve zal hier echter verder de term trainer worden gebruikt]

Rol van de trainer

Ook binnen een jeugdteam valt een organisatorische en technische aansturing waar te nemen. Waar de leiders zorgdragen voor alle organisatorische zaken rondom het team, richt de trainer zich in eerste instantie op het technische gebied. Vooral in de bovenbouw zal dit onderscheidt langzaamaan duidelijker worden. De trainer geeft trainingen, begeleidt het team voetbalinhoudelijk tijdens wedstrijden, maakt opstellingen en doet aanpassingen tijdens wedstrijden. De trainer volgt en bewaakt daarnaast de ontwikkeling van het team en individuele spelers en weet wat het team als individuele spelers op voetbalgebied nodig hebben.

Kwaliteiten van een trainer

Binnen de afspraken van het jeugdbeleidsplan vult eenieder het zijn van trainer-coach op zijn eigen manier in. Er zijn echter vier kwaliteiten die van groot belang zijn en een goed vertrekpunt zijn voor elke trainer. Dit zijn: structuur bieden, stimuleren, individueel aandacht geven en verantwoordelijkheid geven.

1. Structuur bieden

Een trainer biedt structuur door samen afspraken te maken. Afspraken samen met de leiders over bijvoorbeeld praktische zaken als de omgang met materialen, het tijdstip van aanwezigheid bij trainingen en wedstrijden en de kleding. Maar ook voetbalafspraken zijn van groot belang. Hierbij kun je denken aan: hoe willen we voetballen? Hoe gaan we dit trainen? Hoe ziet het wisselbeleid eruit? Spelers (en hun ouders) weten hierdoor waar ze aan toe zijn. Daarnaast zijn omgangsafspraken van belang. De basisregel daarbij is: respect. Natuurlijk is ieder kind en dus ook ieder team anders en zul je hier je aanpak op moeten aanpassen. Echter geldt ook hiervoor dat een passende structuur een groot goed is.

2. Stimuleren

Complimenten en positieve aanmoedigen brengen het beste naar boven in spelers. Een compliment versterkt het zelfbeeld van de spelers en zorgt ook voor een betere onderlinge relatie. Door steeds het gewenste gedrag te benoemen én te belonen, en door bijvoorbeeld mindere voetbalacties te negeren, creëert een trainer een veilige, prettige sfeer. En een veilige en prettige sfeer is de snelste weg naar plezier, zelfvertrouwen en succes van een team. Belangrijk ook dat vooral de inzet geprezen wordt, nog veel meer als de uitkomst.

3. Individuele aandacht geven

Mensen, en zeker ook kinderen, willen gezien en gewaardeerd worden. Een goede trainer geeft iedereen aandacht, niet alleen de uitblinkers of lastpakken. Dit betekent dat een trainer spelers moet (leren) kennen. Wie zijn ze? Hoe gaat het met ze thuis en op school? Ook is het handig om te weten wat ze zo leuk aan voetballen vinden, wat hen drijft en waar ze zich in willen ontwikkelen. Goed kijken en luisteren naar spelers gaat helpen om ze ook echt de juiste individuele aandacht te geven. Een trainer moet proberen elke speler tot zijn recht te laten komen met de capaciteiten die hij of zij heeft. Iedereen is uniek, elk individu verdient dus ook een eigen aanpak.

4. Verantwoordelijkheid geven

Het kan verleidelijk zijn om als trainer precies te vertellen wat spelers moeten doen. Immers lijkt dit het makkelijkste, zeker voor de korte termijn. Maar als een trainer spelers zelf (samen) laat nadenken over hun ontwikkeling of andere taken, zoals het meedenken in trainingen en de speelwijze, sorteert dat meer effect op vooral de langere termijn. Zeker voor de langere termijn. Dat geldt niet alleen voor jonge spelers; ook voetballers op latere leeftijd hebben er profijt van wanneer zij zelf oplossingen kunnen bedenken. Een trainer dient spelers daarnaast te laten nadenken over de door hun gewenste ontwikkeling, bijvoorbeeld door open vragen te stellen in verschillende gesprekjes die een trainer kan hebben met zijn spelers gedurende het seizoen.

Spelers kennen

De jeugdtrainers staan daarnaast letterlijk met de 'poten in de modder' en hebben de meeste contactmomenten met de jeugdspelers. Zij kennen daarom de spelers zowel op voetbal- als persoonlijk vlak vaak het beste. Jeugdtrainers zijn dus van belang in het kennen van de sterktes en zwaktes van de jeugdspelers en de behoeftes van de individuele spelers. Het is derhalve van groot belang dat er tussen jeugdtrainers en het technisch kader korte lijnen zijn en de communicatie goed is.

3.4.1 Taken jeugdtrainers (niet uitputtend)

- Geven van trainingen inclusief voorbereiden van deze trainingen
- Aanwezigheid tijdens wedstrijden
- Verantwoordelijk voor technisch/tactische gedeelte tijdens wedstrijden, zoals:
 - opstelling
 - tactiek
 - speelwijze
 - wissels
- Contact houden met leiders
- Voeren van spelers(voortgang)gesprekken

3.4.2 Hoofdtrainers en assistent-trainers

De staf van een jeugdteam kan uit meerdere trainers bestaan. Dit heeft zelfs de voorkeur binnen de vereniging. Dit kan in meerdere vormen, bijv. twee gelijkwaardige (hoofd)trainers, beide volledig verantwoordelijk voor de technische zaken binnen dit betreffende team, of in de vorm van een hoofdtrainer én een assistent-trainer. Op deze manier kunnen eigen jeugdspelers of ambitieuze jonge trainers ervaring opdoen naast een (ervaren) hoofdtrainer en op deze manier zelf stappen maken in hun trainerscarrière. Daarnaast kan er ook vanuit het oogpunt van tijdsbesteding een voordeel liggen, zodat trainers minder tijd kwijt zijn aan het training geven en bijv. 1x per week training hoeven te geven, i.p.v. 2x keer. De voorkeur blijft echter uitgaan naar een situatie waarbij een jeugdteam in ieder geval één vaste hoofdtrainer heeft die zowel bij de trainingen als de wedstrijden aanwezig is, omdat op deze manier de ontwikkeling en aandachtspunten van een team het beste gevolgd kunnen worden.

3.4.3 Stage

Harkema Opeinde wil een plek zijn waar (jonge) ambitieuze scholieren, studenten en trainers kunnen werken aan hun toekomst. Als het nu gaat om een maatschappelijke stage, stageonderdeel van een sportopleiding of het begeleiden van een stageteam vanuit een van de opleidingen van de KNVB: de vereniging moet zich zoveel mogelijk inzetten om ruimte te bieden aan het uitvoeren van deze stages en per stageloper maatwerk kunnen bieden. De stageloper moet zo goed mogelijk begeleid worden en (indien nodig) een vaste praktijkbegeleider kunnen krijgen.

3.4.4 Ontwikkelen van trainers

Harkema Opeinde hecht veel waarde aan een sterke jeugdopleiding waar we de unieke talenten van onze jeugdspelers zoveel mogelijk ontwikkelen en benutten. Om onze jeugdspelers zo goed mogelijk te kunnen ontwikkelen, is ook van belang dat onze jeugdtrainers zich zo goed mogelijk ontwikkelen, of in ieder geval zo veel mogelijk de kans krijgen om zich te ontwikkelen waar nodig. De vereniging moet zich derhalve zoveel mogelijk inzetten om een omgeving én faciliteiten te bieden waar ambitieuze (jeugd)trainers zich zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen en (de eerste) stappen kunnen zetten in hun trainerscarrière. Ook trainers zonder deze ambities moeten hierbij niet vergeten worden, want ook deze trainers verdienen een goede begeleiding en kunnen zich nog steeds ontwikkelen, ook als zij 'slechts om te helpen' het jeugdteam van hun zoon of dochter trainen. Harkema Opeinde gelooft namelijk dat iedereen kan groeien, en dat zowel de trainer, de jeugdspelers en de gehele jeugdopleiding hier uiteindelijk van profiteren.

Het ontwikkelen van trainers kan op verschillende manieren. Hoewel het streven van de vereniging is om zoveel mogelijk jeugdtrainers te diplomeren, omdat dit, zoals omschreven, bijdraagt aan een sterke en bestendige jeugdopleiding, hoeft dit niet altijd voor elke trainer de juiste weg te zijn.

Harkema Opeinde tracht daarom haar jeugdtrainers te ontwikkelen door:

1. Trainersopleidingen (KNVB)
2. (Verkorte) specifieke trainerscursussen
3. Begeleiding door jeugdcoördinatoren/HJO
4. Trainersbijeenkomsten (intern)
5. Themabijeenkomsten

De HJO tezamen met Technische Jeugd Coördinatoren (hierna TJC) en jeugdbestuur inventariseren gedurende het seizoen waar de behoeften tot educatie bij de trainers liggen en op welk niveau er trainers nodig zijn. Uiteraard moeten jeugdtrainers te allen tijde op eigen initiatief terecht kunnen bij de TJC's en HJO omtrent het volgen van opleidingen of hulp op andere vlakken.

3.4.5 Opleidingseisen per leeftijdscategorie

Harkema Opeinde is een relatief kleine vereniging en is blij met elke vrijwilliger die wil bijdragen aan de vereniging, ook als jeugdtrainer. Zoals omschreven hecht de club wel waarde aan het opleiden van trainers, omdat dit bijdraagt aan de ontwikkeling van jeugdspelers en de jeugdafdeling als geheel versterkt. Het streven is derhalve om per leeftijdscategorie een jeugdtrainer met passende opleiding of opleidingsniveau te hebben. De voorkeur gaat daarbij uit naar de officiële KNVB-opleidingen, maar dit kan, voornamelijk voor de onderbouw, ook een pedagogische achtergrond of sportopleiding zijn. Harkema Opeinde maakt daarnaast m.b.t. het opleidingsniveau van de jeugdtrainers in ieder geval tot de bovenbouw (JO13) geen onderscheidt Tussen het eerste of tweede team van een leeftijdscategorie. Elke speler, van JO7-3 t/m MO19-1, heeft in principe recht op een gekwalificeerde trainer.

Leeftijdscategorie	Na te streven opleidingsvoorkeur*
Onder 7	KNVB VC1** óf ALO/PABO/CIOS
Onder 8	KNVB VC1** óf ALO/PABO/CIOS
Onder 9	KNVB VC1** óf ALO/PABO/CIOS
Onder 10	KNVB VC1** óf ALO/PABO/CIOS
Onder 11	KNVB VC1**
Onder 12	KNVB VC1**
Onder 13	KNVB VC1**
Onder 14	KNVB VC1**
Onder 15	KNVB VC2**
Onder 17	KNVB VC2**
Onder 19	KNVB VC2**

* Behaald of bezig met betreffende opleiding

** De KNVB opleiding VC1 bestaat uit een pupillen- en juniorenvariant. De vereniging heeft geen strikte voorkeur voor de variant van VC1, maar streeft na dat vanaf Onder 11 de juniorenvariant wordt/is gevolgd.

3.4.5 Vergoeding opleidingen

Omdat de vereniging (zoals eerder omschreven) veel baat heeft bij gediplomeerde/opgeleide jeugdtrainers, is het uitgangspunt dat de vereniging in principe de opleidingskosten van opleidingen, cursussen en bijeenkomsten vergoedt. Ook omdat dit juist (jonge) ambitieuze (kandidaat) trainers kan overhalen om als jeugdtrainer aan te slag te gaan binnen Harkema Opeinde en daarin kan voorzien in het teruglopen van het aantal vrijwilligers. Omdat het opleidingsaanbod van de KNVB regelmatig wijzigt en er een breed scala aan cursussen en trainersbijeenkomsten bestaat, zal per geval beoordeeld worden óf en hoeveel van een opleiding/cursus vergoed wordt. Het vergoeden van trainersopleidingen etc. is voor de vereniging een investering in zowel de betreffende jeugdtrainer als de jeugdafdeling als geheel.

Het belangrijkste aspect van een investering is dat deze op termijn (en voor langere tijd) bepaalde resultaten oplevert of een doel vervuld. Er moet derhalve worden voorkomen dat trainers zich ontwikkelen op kosten van de vereniging en vervolgens voor de vereniging verloren gaan. In bepaalde gevallen kan daarom als tegenprestatie worden verwacht dat de (opgeleide) trainers gedurende een bepaalde periode aan de vereniging gebonden blijven en er een terugbetalingsregeling van kracht kan zijn indien dit niet het geval is. Dit zal derhalve per geval besproken en vastgelegd worden.

3.4.5 Vergoedingen trainers

Om trainers te binden aan de vereniging en om talent te behouden, kunnen jeugdtrainers voor een vergoeding in aanmerking komen. Deze vergoeding wordt per trainer specifiek bepaald, en elk seizoen opnieuw vastgesteld. Dit gebeurt in overleg met hoofdbestuur, jeugdcommissie en HJO. De specifieke bepalingen en voorwaarden omtrent trainersvergoedingen worden vastgesteld in de *regeling vergoedingen jeugdtrainers*. Voor meer informatie omtrent trainersvergoedingen is de jeugdcommissie het eerste aanspreekpunt.

3.5 Leiders

Zoals omschreven valt er binnen een jeugdteam een organisatorische en technische aansturing waar te nemen. De leiders dragen zorg voor alle organisatorische zaken rondom het team. De tegenwoordig vaak gebruikte term *teammanager* vat de functieomschrijving mooi samen. Van leiders wordt namelijk het *managen* van alle niet-technische teamtaken verwacht. Op technisch vlak kan de leider zeker meedenken en meepraten, maar de trainer beslist uiteindelijk. Van de leider wordt daarom ook verwacht dat deze op de hoogte is van de speelwijze van het team en de afspraken die de trainer heeft gemaakt met de spelers.

De leider en trainer vertegenwoordigen uiteindelijk samen het betreffende jeugdteam én Harkema Opeinde t.o.v. bezoekende teams en ontvangende verenigingen.

3.5.1 taken leiders (niet uitputtend)

- Regelen van vervoer
- Regelen van kleding en overige materialen (bidons, EHBO)
- Regelen van grensrechter (indien van toepassing)
- Informeren spelers en ouders over wedstrijden etc.
- Opstellen en handhaven gedragsregels
- Contact houden met ouders
- Op persoonlijk/privé vlak contacten onderhouden met spelers

3.6 Communicatie, Overleg & Evaluatie

3.6.1. Communiceren en overleggen

Goede communicatie is van groot belang binnen een organisatie, en daarmee ook voor een voetbalvereniging. Hoewel de lijntjes binnen Harkema Opeinde vaak kort zijn, liggen misverstanden of onenigheden ook binnen kleinere verenigingen altijd op de loer. Als er sprake is van een duidelijke structuur, hiërarchie, verantwoordelijkheden en taakomschrijvingen én als betrokkenen vervolgens ook handelen conform deze zaken, is de kans op miscommunicatie een stuk minder groot. Het JVBP tracht bovenstaande dan ook zo veel mogelijk te creëren en faciliteren. Het JVBP is echter ‘maar’ een theoretisch boekwerk. Een leidraad die de basis vormt voor de jeugdopleiding. Het in de praktijk brengen en vooral bestendigen van het beleid is afhankelijk van vele factoren. Zoals bekend hoeft de theorie niet altijd aan te sluiten op de praktijk, kan de praktijk de theorie inhalen, kunnen maatschappelijke veranderingen hun stempel drukken, of bestaan er verschillende opvattingen over hoe de theorie uitgelegd dient te worden. Goede communicatie omtrent deze zaken is dus belangrijk. Goede communicatie bestaat echter niet alleen uit zenden, maar ook uit correct ontvangen. De rollen van zender en ontvanger kunnen ook wisselen. Op dat moment ontstaat er overleg.

Overleg heeft onder meer tot doel ideeën te ontwikkelen, meningen te vormen, besluiten te nemen, draagvlak te creëren en processen te verbeteren. Een goed overleg maakt duidelijk wat er van iedereen wordt verwacht, verbetert de samenwerking, bevordert plezier en vergroot het draagvlak bij veranderingen.

Het is van belang dat alle betrokkenen bij de jeugdopleiding tijdig en voldoende worden geïnformeerd over alle zaken die van belang zijn voor de betrokkenen in het bijzonder of de jeugdopleiding als geheel. Daarnaast moet er altijd ruimte zijn om over deze zaken te overleggen. Voor technische zaken is de HJO het eerste aanspreekpunt, voor organisatorische zaken is dat de jeugdcommissie.

3.6.2 Evalueren

Intern

Het theoretische beleid en de vertaling hiervan naar de praktijk dient intern periodiek voldoende geëvalueerd te worden met de beleidsmakers (jeugdcommissie, HJO, jeugdcoördinatoren).

Extern

Het theoretische beleid en de vertaling hiervan naar de praktijk dient extern periodiek voldoende geëvalueerd te worden met de beleidsmakers én uitvoerders van het beleid (trainers, leiders etc.) De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de HJO. Er dient minimaal twee keer per seizoen een vaste evaluatie plaats te vinden met beleidsmakers en trainers/leiders. Tijdens de winterstop en rond het einde van het seizoen. Bij voorkeur tijdens een trainers- en leidersbijeenkomst waar de staf van alle jeugdteams aanwezig is.

3.7 Accommodatie, faciliteiten en veiligheid

De jeugd heeft de toekomst, dat is een gegeven. Daarom is het van groot belang dat ook de faciliteiten binnen de vereniging zoveel mogelijk bijdragen aan een sterk ontwikkelingsklimaat. Dit is een breed begrip en gaat van voldoende materialen zoals ballen, tot de (mentale) gezondheid van jeugdspelers. Zo kan een team over meer dan voldoende ballen beschikken, maar als spelers zich niet veilig voelen op de club, dan draagt dit niet bij aan een goede ontwikkeling van onze spelers. Spelers moeten kunnen zijn wie ze zijn, zonder zich druk te hoeven maken over hun achtergrond, ras, geslacht, (voetbal)kwaliteiten of wat dan ook. Harkema Opeinde is een club voor iedereen!

3.7.1 Accommodatie en faciliteiten

Voor het zo goed mogelijk ontwikkelen van jeugdspelers is van belang dat de voorzieningen waar spelers en trainers gebruik van maken voldoende aanwezig zijn én van voldoende kwaliteit zijn. Teams moeten zoveel mogelijk wedstrijdrecht kunnen trainen en trainers moeten zo weinig mogelijk beperkt worden in de oefeningen die ze willen uitvoeren. Daarom is het van belang dat elk team voldoende ballen (minimaal 1 bal per speler per team), hesjes en pionnen tot zijn beschikking heeft. Daarnaast moeten spelers zoveel mogelijk in wedstrijdrecht situaties worden gebracht tijdens de trainingen, en heeft het daarom de voorkeur dat teams (voornamelijk bij 11v11) trainen op de velden waar wedstrijden worden gespeeld. Op deze manier kunnen wedstrijd situaties zo realistisch mogelijk worden getraind. Weeromstandigheden en veldbezetting kunnen hier uiteraard invloed op uitoefenen.

3.7.2 (Mentale) gezondheid

Het creëren en behouden van een sterk ontwikkelingsklimaat kan alleen als spelers tijdens hun verblijf op de club veilig zijn én zich veilig voelen. De vereniging moet er derhalve alles aan doen om dit te bereiken.

Alcohol en roken

Het is algemeen bekend dat roken en (overmatig) gebruik van alcohol een zeer negatieve impact heeft op de volksgezondheid. Jeugdleden van Harkema Opeinde moeten daarom kunnen sporten in een omgeving waar ze zo weinig mogelijk in contact komen met dergelijke middelen. Voor personen onder de 18 is het uiteraard uitgesloten dat deze alcoholische dranken kunnen kopen in de kantine, maar er moet voor worden gewaakt dat jeugdleden op andere manieren toch in aanraking komen met alcohol. Het drinken van een biertje na een wedstrijd of training is een inherent onderdeel van het senioren-amateurvoetbal, maar dit betekent niet dat minderjarigen op deze manier toegang moeten kunnen krijgen tot alcohol. Ook niet als deze meespelen met een seniorenelftal. De vereniging heeft hierin een belangrijke maatschappelijke rol!

Dit geldt uiteraard ook voor roken. Hoewel Harkema Opeinde geen rookwaar verkoopt, is het niet wenselijk dat jeugdspelers blootgesteld worden aan rokers en/of in aanraking komen met sigarettenrook. Het sportcomplex van Harkema Opeinde is daarom sinds enkele jaren rookvrij tijdens jeugdactiviteiten.

Pesten en discriminatie

Ook voor de mentale gezondheid moet Harkema Opeinde een veilige omgeving zijn. Iedereen is gelijk, ongeacht ras, afkomst, geaardheid, mening, levensovertuiging, (voetbal)kwaliteiten etc. Voor discriminatie of pesten is binnen Harkema Opeinde geen plek. Van iedereen betrokken binnen de vereniging wordt verwacht bij te dragen aan dit veilige klimaat en in te grijpen wanneer dit niet het geval lijkt te zijn.

Vertrouwenspersoon (VCP)

Soms kan het voor spelers lastig zijn om bepaalde zaken of gebeurtenissen aan te kaarten bij de leider en/of trainer, helemaal als de betreffende leider of trainer misschien wel betrokken is bij de onwenselijke situatie. Een (jeugd)speler moet daarom altijd terecht kunnen bij een onafhankelijk vertrouwenspersoon. De vereniging draagt zorg voor het vervullen van deze functie en het bekendmaken van deze persoon bij de leden.

De KNVB heeft ook eigen vertrouwenscontactpersonen en verschillende meldpunten:

[knvb.nl/themas/seksuele intimidatie/vertrouwenscontactpersoon](https://knvb.nl/themas/seksuele-intimidatie/vertrouwenscontactpersoon)

3 RODE DRAAD: OPLEIDINGSVISIE

De opleidingsvisie kan gezien worden als rode draad door de gehele jeugdopleiding. De opleidingsvisie heeft namelijk invloed op eigenlijk alle aspecten van de jeugdopleiding, zowel organisatorisch als technisch. In dit hoofdstuk zal de visie van Harkema Opeinde op het opleiden van jeugdspelers uitgewerkt worden. Wat is het doel van de opleiding, wat willen we als jeugdopleiding bereiken, en op welke manier trachten we dit te behalen? De opleidingsvisie maakt duidelijk hoe de vereniging vindt dat (rekening houdend met de missie en visie van de gehele vereniging) jeugdspelers moeten leren voetballen. Dus: wat vindt de vereniging belangrijk bij het leren voetballen, zonder dat er een onderscheid gemaakt wordt in leeftijdscategorieën? Dit hoofdstuk ziet derhalve op de algemene en verenigingsbrede opleidingsvisie van Harkema Opeinde. De specifieke leeftijdscategorieën komen in hoofdstuk 5 aan bod.

3.1 Aspecten van opleiden

Het opleiden binnen de jeugdopleiding kan onderscheiden worden in twee aspecten. Aan de ene kant staat het individu, waarbij zijn of haar unieke talenten zoveel mogelijk benut en ontwikkelt dienen te worden. Aan de andere kant staat de ontwikkeling van een team als geheel. Binnen de visie van Harkema Opeinde dient zowel het individu als het team als geheel zo goed mogelijk ontwikkelt te worden. Hoewel beide aspecten niet zonder elkaar kunnen (het individu wordt beter in een team dat zich ontwikkelt, een team wordt beter door het individu dat zich ontwikkelt), kunnen beide aspecten ook met elkaar schuren. In dit hoofdstuk worden beide aspecten en de verhoudingen met elkaar verder uitgewerkt.

3.2 Visie op (jeugd)voetbal

Het voetbalspel laat zich als volgt typeren; het is een zeer complex spel: de bal is altijd 'vrij' en voor alle deelnemers aan het spel bespeelbaar. Door het grote aantal deelnemers zijn er veel verschillende opties in het spel, waardoor er een veelvoud aan keuzemogelijkheden ontstaat. Deze keuzes zijn vrijwel nooit hetzelfde. Dit maakt het spel onvoorspelbaar. Hierdoor is het spel resultaat-georiënteerd, in tegenstelling tot vele andere sporten die vorm-georiënteerd zijn.

Een voetbalspel wordt gekenmerkt door:

- 1. Spelbedoeling**
- 2. Spelmiddelen**
- 3. Spelregels**
- 4. Vrijwillige acceptatie van de spelregels**

1. Spelbedoeling

De spelbedoeling van voetbal is: meer doelpunten maken dan de tegenstander, oftewel: winnen. Dit is het intrinsieke doel van het spel.

2. Spelmiddelen

Hieronder worden verstaan de middelen die gebruikt worden ter uitoefening van het spel en die in overeenstemming zijn met de regels. Dit zijn 1) spelattributen (teams, bal, speelveld etc.) en 2) de manier waarop de spelbedoeling kan worden nagestreefd (aanvallen, verdedigen, omschakelen).

3. Spelregels

Alle geldende spelregels die het spel reguleren en maken tot wat het is.

4. Vrijwillige acceptatie van de spelregels

Voorwaarden om het spel te spelen zoals bedoeld. Als de spelregels niet worden geaccepteerd en nageleefd, kan het spel niet worden gespeeld.

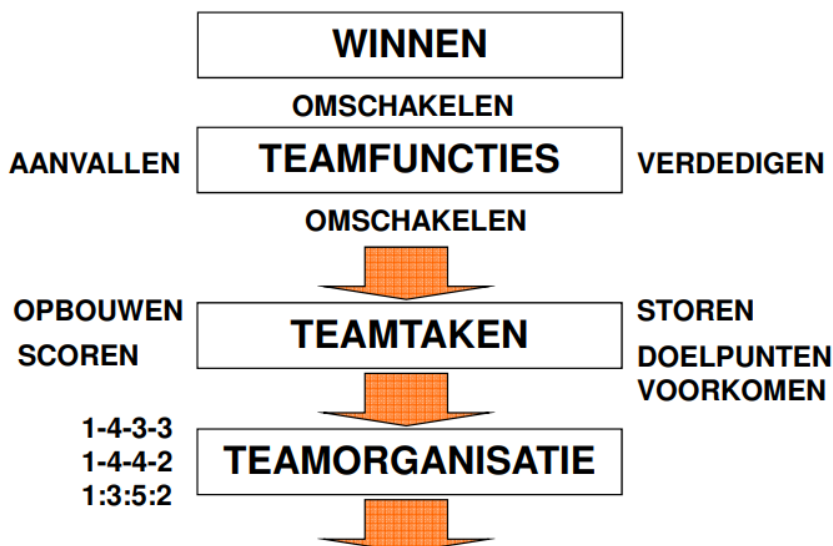
Structuur van voetballen

Zoals al eerder aangegeven gaat het voetbalspel om winnen. Het voetbalspel is een dynamisch proces van aanvallen, verdedigen en omschakelen. Het ene team (met bal) heeft de functie om aan te vallen en het andere team (zonder bal) op dat moment de functie om te verdedigen.

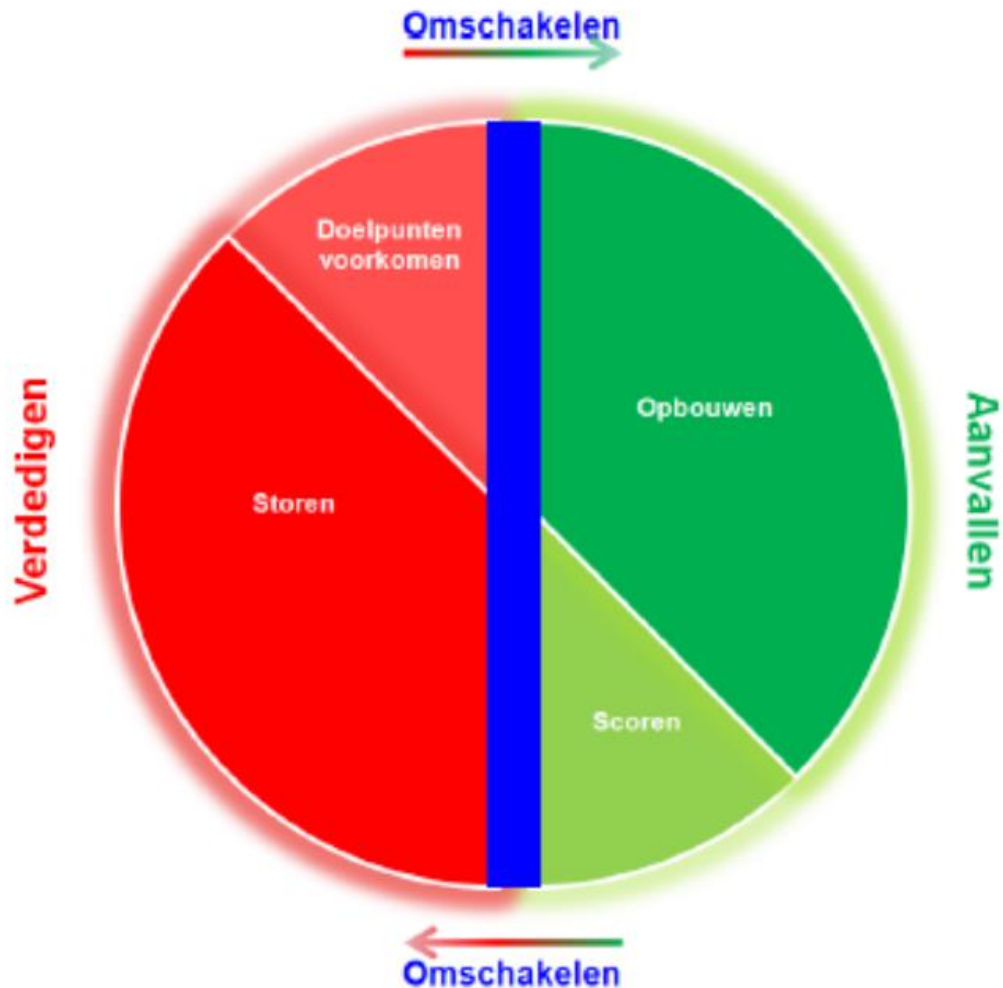
Binnen de teamfuncties hebben beide teams taken. Binnen het aanvallen heeft het team de taak om op te bouwen om eindelijk tot scoren te komen (tweede taak). Binnen het verdedigen heeft het team de taak om de opbouw te verstoren en de taak om doelpunten te voorkomen. Het omschakelen naar verdedigen is erop gericht dat de aanval/opbouw weer snel verstoord wordt. Het omschakelen naar aanvallen is erop gericht dat het eigen team snel weer aan opbouwen/aanvallen toekomt.

Dit levert onderstaand schema op:

Structuur van voetballen

VOETBALHANDELINGEN			
Spelinzicht	Bewegingshandelingen		Communicatie
	<ul style="list-style-type: none"> - Individuele voetballer - Keuzes - Waarnemen 	Met bal <ul style="list-style-type: none"> - Passen - Schieten - Koppen - Dribbelen 	

Teamfuncties

Binnen de structuur van voetballen is er sprake van 3 teamfuncties. Het gehele team is altijd bezig met één teamfunctie tegelijk. Het team is dus aan het aanvallen óf aan het verdedigen óf aan het omschakelen (van verdedigen naar aanvallen of van verdedigen naar aanvallen).

Teamtaken

Binnen deze teamfuncties zijn teamtaken vast te stellen. Binnen de teamfunctie aanvallen zijn dat 1) Opbouwen en 2) Scoren van doelpunten, binnen de teamfunctie verdedigen zijn dat 1) Storen en 2) Voorkomen van doelpunten. Het gehele team is altijd bezig met één teamfunctie tegelijk.

Bewegingshandelingen

Binnen de teamfuncties en teamtaken kunnen voetbalhandelingen worden uitgevoerd. Deze kunnen onderverdeeld worden in bewegingshandelingen en andersoortige handelingen. De bewegingshandelingen kunnen weer onderverdeeld worden in bewegingshandelingen met (HMB), zoals passen, schieten en dribbelen, en bewegingshandelingen zonder bal (HZB), zoals vrijlopen, dekken en knijpen.

Andersoortige handelingen

De andersoortige handelingen kunnen worden onderverdeeld in spelinzicht en communicatie, en bepalen de kwaliteit van de bewegingshandelingen met en zonder bal. Spelinzicht zegt iets over het individuele handelen van voetballers. Voetbalsituaties kunnen lezen (waarnemen, herkennen, interpreteren, anticiperen) zodat voetbalhandelingen met en zonder bal op het juiste moment vanuit de juiste positie in de juiste richting en met de juiste snelheid worden uitgevoerd. Communicatie ziet op spelinzicht op teamniveau. Afstemmen en coördineren van voetbalhandelingen (met en zonder bal) van individuele voetballers binnen het team.

Toepassing eigen visie

Uiteindelijk wordt de wijze van aanvallen, verdedigen en omschakelen bepaald door het handelen van individuele spelers en de gewenste speelwijze en voetbalvisie van de vereniging. Door het toepassen van spelprincipes en de visie van de Harkema Opeinde op de verschillende teamfuncties en teamtaken, ontstaat er een uniforme en herkenbare speelwijze die kenmerkend wordt voor de vereniging. Deze spelprincipes en speelwijze komen aan bod vanaf par. 3.3.2.

3.3 Speelwijze

3.3.1 Algemeen

Wat de opleidingsvisie is voor de jeugdopleiding, is de speelwijze op zijn beurt voor de opleidingsvisie. Is resultaat behalen het uitgangspunt, en is de manier waarop van ondergeschikt belang, of wil de vereniging herkenbaar en aanvallend voetbal spelen waarbij bijv. het publiek ook vermaakt wordt? De visie op voetbal hangt nauw samen met wie de vereniging is en welke missie en visie er is vastgesteld.

Alleen als een vereniging een duidelijke en herkenbare speelwijze heeft is het mogelijk om op een uniforme wijze spelers en jeugdteams op te leiden en ervoor te zorgen dat er een doorlopende leerlijn ontstaat bij de ontwikkeling van jeugdspelers. Op deze manier kan bij elk team op dezelfde manier gewerkt en getraind worden. Daarnaast kunnen spelers op deze manier gemakkelijker meespelen en trainen met andere teams, en wordt de overstap naar een hogere leeftijdscategorie eenvoudiger, omdat elk team binnen de vereniging op dezelfde manier speelt en traint.

Uiteindelijk zal dit ook bijdragen aan een betere overgang naar de senioren, omdat de betreffende jeugdspelers bekend zijn met de speelwijze en de manier waarop de teamfuncties en teamtaken worden ingevuld. In dit hoofdstuk (en hoofdstuk 5) zal derhalve antwoord worden gegeven op vragen zoals: wat wil de vereniging bereiken, hoe moet de vereniging 'voetballend' herkend worden en wat is het droomscenario?

3.3.2 Speelwijze vv Harkema Opeinde

Hoewel een speelwijze altijd mede-afhankelijk is van spelersmateriaal, weerstanden en uiteraard de eigen visie van betrokken trainers, blijft de basis altijd gelijk. Bij de senioren dient deze speelwijze ten minste bij de prestatieteams het uitgangspunt te zijn, en in de jeugdafdeling bij alle teams.

Harkema Opeinde is, ondanks haar beperkte omvang, lang actief geweest in de hogere regionen van het amateurvoetbal. Ook nu nog spelen de jeugdteams van Harkema Opeinde vaak hoger dan leeftijdsgenoten van vergelijkbare verenigingen uit de omgeving. Dit kan toeschreven worden aan (technisch) talent, maar ook aan de strijd die 'harrekieten' altijd leveren wanneer ze op het veld staan en de enorme passie voor voetbal. Opgeven komt niet voor in het woordenboek van de meeste spelers van Harkema. Deze mix van (technisch) talent en veel strijd zorgt voor een mooie basis voor aanvallend, actief en direct voetbal.

De speelwijze van Harkema Opeinde kan daarom misschien wel het meest treffend omschreven worden als: 'we voetballen om te winnen, niet om niet te verliezen'. Dit moet niet opgevat worden met de conclusie dat het maken van doelpunten (veel) belangrijker is dan het voorkomen van doelpunten, maar wel dat de nadruk ligt op het scoren van goals. Dat een 1-0 voorsprong niet ten koste van alles wordt verdedigd, maar dat op zoek wordt gegaan naar de 2-0. Binnen de vereniging is plezier daarnaast het uitgangspunt. Harkema Opeinde heeft de overtuiging dat het aanvallen en het scoren van doelpunten meer plezier oplevert dan verdedigen en voorkomen van doelpunten. Daarnaast levert aanvallend voetbal naar mening van Harkema Opeinde meer vermaak op voor het publiek, een aspect dat zeker niet vergeten mag worden binnen onze visie.

3.3.4 Uitvoeren van de speelwijze (spelprincipes)

Een belangrijk vraagstuk is hoe de vereniging graag ziet hoe bovenstaande speelwijze tot uitvoering wordt gebracht. Dit dient te gebeuren volgens onderstaande spelprincipes:

> Algemeen

- We willen zoveel mogelijk de bal hebben en de wedstrijd controleren en domineren
- Elke speler doet mee tijdens het aanvallen, verdedigen en omschakelen
- Zoveel mogelijk voetballen op de helft van de tegenstander

> Aanvallen

- We bouwen altijd op vanuit de doeltrap
- We proberen bij voorkeur via de as, combinerend, het doel van de tegenstander te bereiken
- Diepte gaat voor breedte
- Spelers lopen continue vrij en willen de bal hebben
- Het veld wordt grootgehouden tijdens balbezit (in lengte en breedte)
- We creëren overtalsituaties rondom de bal
- We zoeken combinaties en gebruiken de 3^e man
- Onze verdedigers houden een zo hoog mogelijke laatste lijn

> Omschakelen verdedigen -> aanvallen

- Spelers lopen snel vrij in de diepte
- Indien we geen kans kunnen creëren uit de omschakeling, bouwen we op via balbezit

> **Verdedigen**

- We houden het veld klein
- De onderlinge afstanden zijn klein
- We houden de as dicht
- We kantelen mee met de bal
- We houden een zo hoog mogelijke laatste linie
- We zetten de tegenstander zo hoog mogelijk vast
- We zetten de tegenstander zoveel mogelijk onder druk

> **Omschakelen aanvallen -> verdedigen**

- We proberen de bal z.s.m. terug te veroveren door hoge druk op de bal
- We proberen te tegenstander z.s.m. vast te zetten
- De as houden we dicht
- We lopen zo weinig mogelijk achteruit

Veel van bovenstaande aspecten zullen pas vanaf de bovenbouw echt effectief toegepast kunnen worden. Bepaalde spelintenties zijn echter universeel, en kunnen ook al gebruikt worden in de jongste teams.

Formatie

Vanaf de O13 (groot veld) wordt vanuit een 1-4-3-3 formatie (punt naar voren of naar achteren) gespeeld. In de onderbouw (O11 en O12) zoveel mogelijk vanuit 1-3-2-2, waarbij tijdens balbezit de centrale verdediger door kan schuiven naar het middenveld, zodat 1-2-3-2 ontstaat. Dit systeem heeft de meeste overeenkomsten met 4-3-3 dat gespeeld wordt in de bovenbouw. Tot O11 wordt er 6 tegen 6 gespeeld en zijn formaties van ondergeschikt belang, hoewel de voorkeur uitgaat naar 1-2-1-2. Spelers zijn vooral bezig met het ontdekken van de bal, zichzelf en het spel.

Afwijken van het spelsysteem 1-4-3-3 is in de bovenbouw **niet** toegestaan. Vanaf de O17 is het echter mogelijk om onder bepaalde omstandigheden en bij uitzondering te spelen vanuit andere formaties, zodat spelers kennismaken met verschillende systemen. Want het kan natuurlijk voorkomen dat spelers in de senioren in andere spelsystemen gaan spelen. De voorkeur heeft het echter om hier vanaf de O19 pas aandacht aan te besteden. Vraagstukken m.b.t. de formatie worden altijd besproken met de Hoofd Jeugdopleiding.

De formatie mag echter nooit ten koste gaan van de speelstijl van Harkema Opeinde. Het uitgangspunt is dat wij ons niet aanpassen aan de tegenstander, maar blijven voetballen vanuit onze herkenbare speelstijl. We trachten de tegenstander te dwingen zich aan te passen aan ons.

Het is wel de bedoeling om spelers (waar mogelijk) in ieder geval tot en met O14 zoveel mogelijk te rouleren op verschillende posities. Op deze manier maken spelers kennis met de verschillende posities op het veld, maar kunnen spelers zich uiteindelijk ook beter specialiseren in een meer vastere positie. Vanaf O17 beginnen spelers zich vaak pas echt te specialiseren in een bepaalde teamtaak of positie.

3.4 Visie op leren en opleiden

In de vorige paragrafen is aan bod gekomen wát we jeugdspelers willen leren en hoe we de speelwijze van de vereniging trachten vorm te geven binnen de jeugdopleiding. Van belang is echter ook op welke manier we spelers willen opleiden.

Het is een gegeven dat kinderen tegenwoordig steeds minder buiten spelen. Er wordt dus ook minder gevoetbald op straat, pleintjes en veldjes. Jeugdspelers hebben hierdoor steeds minder contactmomenten met de bal. Voor veel spelers zijn de enige contactmomenten met een bal in een week de trainingen en wedstrijden op de club. Het grote belang van deze contactmomenten bij de vereniging is dus evident.

3.4.1 Ontwikkelen door en met plezier

Het gaat bij het leren voetballen om op een kindvriendelijke manier spelers het spel (beter) te leren spelen. Kinderen hebben plezier in het voetballen als hun ontwikkelingsmogelijkheden op het juiste moment en de juiste wijze worden aangesproken en spelers hebben er lol in als je ze voetbaltaken geeft die ze ook daadwerkelijk aankunnen. Want ze zijn gaan voetballen omdat ze voetballen zo leuk vinden; dat is scoren, aanvallen, verdedigen en omschakelen. Beleving speelt een grote rol in het jeugdvoetbal. Jeugdvoetballers moeten de ruimte krijgen om te experimenteren en dingen uit te proberen. Fun en beleving moeten altijd centraal staan. Druk, resultaat etc. hebben een duidelijke negatieve invloed op hun ontwikkeling.

*Voetbal moet je lachend doen.
Je moet het leuk vinden*

- Johan Crujff

Hoewel plezier dus het uitgangpunt is, zegt dit nog niet zoveel over de inhoud en vormen van de trainingen en wedstrijden. De vereisten en vorm van een training komen specifiek aan bod vanaf par. 3.5. De algemene uitgangspunten die gelden bij het opleiden van spelers zijn echter:

1. Plezier

Plezier is het uitgangspunt, zoals hierboven omschreven;

2. Doen

Door iets 'gewoon te doen' leer je vaak het beste. Spelers moeten derhalve zoveel mogelijk voetballen mét bal tijdens contactmomenten op de club;

3. Herhalen

Herhaling is, zoals geldt voor bijna alles, essentieel in het aanleren van nieuwe (voetbal)bewegingen. Alleen door voldoende herhaling gaat een speler onthouden, herkennen en het getrainde meenemen naar de wedstrijden. Er dient echter gewaakt te worden voor eentonigheid. Herhaling kan echter prima samengaan met variatie. Het streven is derhalve om zo veel mogelijk variatie in de oefenstof aan te bieden door elementen aan te passen waardoor de oefening (deels) veranderd, maar de essentie hetzelfde blijft;

4. Uitdagen

Spelers moeten zowel teambreed als individueel fysiek en mentaal uitgedaagd worden om te voorkomen dat ze stilstaan in hun ontwikkeling. De contactmomenten moeten dus voor elke speler voldoende intensief zijn. Dit vraagt daarnaast maatwerk, want een bepaalde oefenvorm kan voor de ene speler al gemakkelijk uit te voeren zijn, terwijl een andere speler nog veel moeite heeft om die vorm uit te voeren.

3.4.2 Intrinsieke motivatie

Zoals in hoofdstuk 1 al is aangegeven is de intrinsieke motivatie van groot belang bij het opleiden van jeugdspelers. De intrinsieke motivatie ziet namelijk op de motivatie die volledig uit spelers zelf komt. Ze zetten zich in omdat ze het zelf graag willen, niet omdat de trainer dit bijv. vraagt, maar omdat ze plezier beleven, iets graag doen of uitgedaagd worden. Om te bevorderen dat voetballers met plezier (blijven) voetballen en gedreven zijn om zich te ontwikkelen, is het van groot belang om de intrinsieke motivatie blijvend te stimuleren. In het geval van sport heeft deze intrinsieke motivatie een positieve relatie met sportdeelname, ontwikkeling en daarmee ook het presteren. Als een kind sterker intrinsiek gemotiveerd raakt, is de kans groter dat hij langer en met plezier blijft sporten. En dat hij zich beter ontwikkelt en betere prestaties behaalt.

Dit kun je doen door te voldoen aan de drie psychologische basisbehoeften die gelden voor ieder mens en dus ook voor onze jeugdspelers. Dit zijn de behoeften aan: **autonomie**, **binding** en gevoel van **competentie** (ABC).

Behoeftte aan autonomie

Er is sprake van autonomie wanneer de jeugdspeler het gevoel heeft eigen keuzes te kunnen maken en daarbij gewaardeerd en serieus genomen wordt. Een voorbeeld hiervan is dat je de spelers zelf laat kiezen met wie ze samen werken of dat ze bijvoorbeeld meebepalen hoe oefeningen makkelijker of moeilijker gemaakt kunnen worden

Behoeftte aan een gevoel van competentie

Hiermee wordt bedoeld dat de spelers effectief bezig met het behalen van hun eigen doelen en daarin een bepaalde mate van bekwaamheid en succes ervaren. Hierdoor ontstaat er een bepaalde 'drive' om zich voortdurend te verbeteren, te ontwikkelen en oplossingen te bedenken. De kunst als trainer is de begeleiding en voetbalvormen zo te kiezen en te organiseren dat deze goed aansluiten bij de doelen van de spelers om zo 'samen' dit gevoel van competentie te stimuleren.

De behoefte aan relatie (of betrokkenheid)

De derde behoefte is die van verbondenheid met andere mensen. Spelers hebben behoefte aan betekenisvolle en warme relaties. De relaties met medespelers en de trainer-coach zijn hierin het meest van belang. Door aanwezig en beschikbaar te zijn en bovendien open en eerlijk te communiceren leg je een fundament voor een betekenisvolle relatie. Spelers zullen meer ondersteuning ervaren op het moment dat de relatie warm, hartelijk en vriendelijk is.

3.5 Visie op trainen

In hoofdstuk 4 en VTON wordt (per leeftijdscategorie) ingegaan op de inhoud van een training. In deze paragraaf hoofdstuk staan vooral de vorm, structuur en eisen van een training centraal. Deze zijn algemeen en derhalve niet leeftijdsgebonden.

Hoewel tot onder 15 de wedstrijden in ieder geval door de trainer ook als trainingen moeten worden gezien, is de training natuurlijk dé aanwezen plaats om de kwaliteit van voetbalhandelingen te ontwikkelen. De training kan anders dan een wedstrijd stil worden gelegd, er kan gefocust worden op specifieke situaties en patronen, er is sprake van veel balcontacten en veel herhaling. De training moet hierin dus voorzien. En de coaching tijdens deze trainingsactiviteiten moet het rendement en het effect van de trainingsarbeid verhogen.

Uiteindelijk **doel** is dat spelers het spel leren spelen gelet op de doelstelling die bij een bepaalde leeftijdscategorie hoort (zie hoofdstuk 4). Dit is de prestatie. Deze prestatie dient duurzaam verbeterd te worden. Er moet dan ook een beeld bestaan van een zekere uitgangssituatie (wat hebben de spelers in de vorige leeftijdscategorie geleerd?) en een beeld van de situatie van wat het moet worden (wát moet er geleerd worden en wat moeten ze kunnen gelet op de huidige leeftijdscategorie?) Om dit proces inhoud te kunnen geven moet er geoefend/getraind worden. Niet zomaar iets doen en kinderen bezighouden, maar volgens een plan, systematisch, volgens bepaalde richtlijnen toewerken naar het doel. Training is niet steeds maar weer nieuwe oefenvormen aanbieden, trainen is bedoeld om een duurzaam effect te hebben. Met andere woorden, het moet steeds weer een basis creëren om volgende stappen te kunnen zetten. Dus niet 50 verschillende nieuwe schijnbewegingen aanleren, maar het verbeteren van de bewegingen die de speler al wel kent, zodat deze ook daadwerkelijk rendement gaan opleveren tijdens de wedstrijd. Om tot een optimaal leerklimaat te geraken tijdens een training, dient een training te voldoen aan een aantal **eisen**. Deze bouwstenen, ook wel **4 gouden trainingsprincipes*** van de KNVB zijn:

1. Voetbalecht trainen

2. Prikkel en herhalingen

3. Rekening houden met de groep

4. Juiste coaching en organisatie

* Plezier als voorwaarde is buiten deze bouwstenen gelaten, maar maakt onmiskenbaar onderdeel uit van een goede training. Plezier als voorwaarde geldt echter voor de gehele opleiding en dient te allen tijde centraal te staan.

1. Voetbalecht trainen

Wellicht de belangrijkste voorwaarde voor een goede training. Want hoe kun je beter worden tijdens wedstrijden als je niet traint op wedstrijdssituaties? De training moet dus zoveel mogelijk gelijkenissen vertonen met een wedstrijd, zodat er een ultieme situatie ontstaat waarin wordt getraind zoals we willen voetballen, zodat we gaan voetballen zoals we trainen.

In de wedstrijd is er een snelle opeenvolging van verschillende teamfuncties waardoor de spelers snel moeten schakelen en keuzes maken. Waarom dan trainen vanuit een andere invalshoek? Als de analyse niet vanuit de wedstrijd en de manier van spelen start, hoe kunnen spelers dan de link leggen tussen de training en de wedstrijd?

Voetbalecht wil zeggen dat de basiskenmerken van een echte voetbalwedstrijd behouden blijven. Dus doelpunten maken, doelpunten voorkomen en omschakelen. Spelers leren het beste voetballen in oefenvormen die lijken op echte wedstrijden. Waarin ze echt doelpunten maken en voorkomen. Oefenvormen dienen derhalve voetbalechte situaties te bevatten, waarin spelers herkennen wat ze oefenen. **Hoe kleiner het verschil tussen de situatie van de training en die van de wedstrijd, hoe groter de kans dat ze het geleerde ook toepassen in de wedstrijd.** Het idee dat er 'echt' wordt gevoetbald daagt ook uit tot meer inzet.

Bij voetbalecht trainen is minimaal sprake van:

- Een bal
- Twee teams
- Beide teams moeten kunnen scoren en doelpunten voorkomen
- Een afgebakende ruimte
- Richting
- Spelregels

Natuurlijk kan een trainingsvorm zonder dat alle bovengenoemde voorwaarden aanwezig zijn ook een heel goede oefening zijn. In de onderbouw is techniektraining door passen, dribbelen en kappen bijvoorbeeld ook erg belangrijk. Daarnaast kan het trainen van bepaalde patronen tijdens een afwerkvorm in de bovenbouw juist weer erg belangrijk zijn. Bovenstaande is derhalve ook een uitgangspunt.

De bal

Niets wedstrijdechter dan een bal. De bal moet dan ook te allen tijde aanwezig zijn in een trainingsvorm. Spelers leren het best voetballen door zo veel mogelijk te voetballen. En natuurlijk niet door bijvoorbeeld rondjes te rennen om het veld. De contactmomenten zijn voor jeugdspelers zeer beperkt (2x trainen en 1 wedstrijd per week, komt neer op gemiddeld 3 á 4 uur) en de jeugd voetbalt ook amper meer in eigen vrije tijd. Jeugdspelers leren dan ook niet meer technische vaardigheden op het veldje of pleintje bij school, maar zijn vaak volledig afhankelijk van hetgeen wordt aangeboden bij de voetbalvereniging. Elk moment dat spelers met een bal in aanraking kunnen komen, móet dat dan ook gebeuren.

Loopvormen, sprinten, estafette, oefeningen met speedladders, conditietraining, of *core stability* oefeningen moeten (vooral tot onder 17) zoveel mogelijk vermeden worden óf dienen uitgevoerd te worden mét bal. Iets wat prima mogelijk is. Er is geen bewijs dat de bovengenoemde oefeningen en vormen zonder bal daadwerkelijk een positief effect hebben op (jeugd)spelers. Wel is bewezen dat deze oefeningen alleen effect wanneer ze duurzaam deel uitmaken van de trainingen.

Dit zou betekenen dat voor deze oefeningen zonder bal elke week een groot gedeelte van de trainingstijd dient te worden gebruikt en dat jeugdspelers niet meer aan voetballen toekomen. Traditionele conditietraining zonder bal is daarnaast vaak gericht op duursporten, en traint niet de zogenaamde voetbalconditie, die vooral bestaat uit het kunnen volhouden van de vele intervallen waaruit een wedstrijd bestaat. Voetbalconditie wordt dus het beste getraind tijdens het voetballen, bijvoorbeeld in een intensief positiespel met omschakelmogelijkheden.

Warming-up

Jonge voetballers hebben weinig tot geen problemen met spieren en hebben derhalve geen behoefte aan een klassieke warming-up bestaande uit loopoefeningen zonder bal. Vanaf onder 13 kunnen bepaalde spelers (bijv. tijdens lagere temperaturen) belang hebben bij een warming-up, en wordt het beginnen van de training met een warming-up dan ook aanbevolen. Deze warming-up kan prima uitgevoerd worden met bal en daarmee deel uitmaken van de trainingsvormen van de training (bijv. een passvorm of rondo). Vanaf onder 16/17 kunnen bepaalde spelers i.v.m. spiergroei behoefte hebben aan een intensievere warming-up. Ook hier blijft de aanbeveling om deze zoveel mogelijk met bal uit te voeren.

Rekken en Strecken

Het statisch rekken voor een wedstrijd of training wordt ten zeerste afgeraden. Ook de KNVB raadt het zogenaamde statisch rekken tijdens de warming-up af. Uit verschillende studies blijkt dat dit zelfs het risico op blessures kan vergroten. Statisch rekken voor een inspanning heeft een negatief effect op maximale spierkracht en explosiviteit. Na het doen van rekoefeningen heeft het lichaam zeker twintig tot zestig minuten nodig om te herstellen voordat er weer een maximaal explosieve prestatie geleverd kan worden. Het is dus aan te raden om een dynamische warming-up (met bal) te doen waarbij spieren warm worden gemaakt.

[Spelers en speelsters die in de groeispurt zitten kunnen wel baat hebben bij statisch rekken. Tijdens de groeispurt groeien botten vaak sneller dan spieren, waardoor er flink wat spanning op de spieren komt te staan. Het heeft de voorkeur dat spelers met spierklachten hiervoor professionele begeleiding zoeken, zoals fysiotherapie]

Vereenvoudigen

Trainen is het vereenvoudigen van voetballen. In een training kun je dingen doen die in een wedstrijd niet kunnen. In de training kan vereenvoudigd worden tijdens spelsituaties door minder spelers op te stellen en door de ruimte en regels aan te passen, zónder dat de wedstrijdetheid in het geding komt.

11 tegen 11 is het meest wedstrijdecht en steeds het vertrekpunt bij het ontwikkelen van elke willekeurige trainingsvorm. Uiteraard is het 11 tegen 11 niet altijd de ideale trainingsvorm gegeven een bepaalde trainingsdoelstelling en is het voor jeugdteams niet realistisch, omdat deze nooit 22 spelers in een selectie hebben. Daarom zal de 11 tegen 11 moeten worden vereenvoudigd, zonder dat dit ten koste gaat van de typische kenmerken van het voetbalspel, zoals de complexiteit en onvoorspelbaarheid. Een coach 'ontwerpt' de training vanuit de wedstrijdssituatie: hij maakt een analyse van de te trainen situatie, kijkt op welke plaats van het veld de situatie zich afspeelt, in welke richting ze plaatsvindt en welke spelers en bijhorende posities (medespelers en tegenstanders) de hoofdrol spelen. Hij neemt de wedstrijdsvorm 11 tegen 11 als vertrekpunt en vereenvoudigt de vorm door stap voor stap het aantal spelers te verminderen. Het trainen van de opbouw door de verdedigers is in een 11 tegen 11 lastig, omdat de betreffende spelers weinig aan de bal zullen komen, en de situatie de getraind wordt (het opbouwen) weinig voor zal komen. In bijvoorbeeld een 4 tegen 4 kan dit wel goed getraind worden, omdat de spelers vaak aan de bal komen en de situatie dus veel voorkomt. Mocht dit voor spelers lastig zijn, dan kan er gekozen worden om opnieuw te vereenvoudigen, bijvoorbeeld naar een 4 tegen 2 of 4 tegen 1.

Figuur 3.6 Het vereenvoudigen van voetbalweerstanden indien nodig. Het 11 tegen 11 is altijd het vertrekpunt en alle voetbalweerstanden zijn aanwezig. De geïsoleerde trainingsvorm is een optie als de beginsituatie van de spelers er om vraagt.

Bovenstaande figuur geeft een voorbeeld van mogelijkheden van het vereenvoudigen van de 11 tegen 11. Uiteraard zijn er talloze verschillende opties mogelijk binnen het vereenvoudigen.

2. Prikkel en Herhalingen

Het tweede vereiste waar een training aan moet voldoen is prikkel en herhalingen. Zoals onder 3.4.1 al beschreven, is herhaling van groot belang bij het leren van voetbalhandelingen. Het kan echter verleidelijk zijn om elke training weer nieuwe oefenvormen te bedenken om spelers te motiveren. Variatie kan hierin inderdaad een belangrijke factor zijn. Het gevaar bestaat echter dat spelers dan meer bezig zijn met het snappen van de nieuwe oefeningen in plaats van daadwerkelijk een voetbalhandeling leren. Trainen en oefenen is herhalen. Hoe vaker een speler in een bepaalde situatie bepaalde handelingen moet verrichten, hoe beter de speler de spelsituatie zal gaan herkennen en interpreteren. De speler zal gaan anticiperen op de spelsituatie en op de juiste wijze handelen. Hierbij moet weer gedacht worden aan positie, moment, richting en snelheid. Voor de trainingspraktijk betekent dit dat spelers niet te lang stilstaan omdat de coach steeds aan het woord is. Ook moet de indeling van groepjes spelers voor een bepaalde oefenvorm zo zijn, dat geen lange wachttijden ontstaan. Er moet voor gewaakt worden dat het onderdeel dat voor de training centraal was gesteld - bijvoorbeeld het scoren en alle daarvoor benodigde handelingen (schieten, koppen, starten en springen en dergelijke) - onvoldoende aan bod komt.

Herhalen en variatie hoeven echter geen tegenpolen te zijn, maar kunnen prima samengaan. Dit voorkomt eentonigheid. Het streven is derhalve om zo veel mogelijk variatie in de oefenstof aan te bieden door elementen aan te passen waardoor de oefening deels veranderd, maar de essentie hetzelfde blijft en spelers dezelfde voetbalhandelingen blijven uitvoeren. Op deze manier levert het variëren prikkel op voor spelers, omdat ze worden uitgedaagd, wat weer bijdraagt aan de motivatie en het leren door spelers.

3. Rekening houden met de groep

Bij het training geven dient altijd rekening te worden gehouden met de leeftijd, het niveau en de beleving van de betreffende spelers. Wat dit precies betekent per leeftijdscategorie komt uitgebreid aan bod in hoofdstuk 4, maar elke leeftijdscategorie kent zijn eigen leerlijn en aandachtspunten. Er dient dan ook rekening te worden gehouden met deze kenmerken. Wat een goede training is voor de onder 17, hoeft dit niet te zijn voor de onder 13, omdat deze zich in een totaal andere fase bevinden. De afstemming per team is echter essentieel in het laten lukken van de oefening. Een oefening moet kunnen lukken, spelers moeten het gevraagde kunnen uitvoeren. Het vereenvoudigen van voetballen vanuit 11 tegen 11 zoals eerder omschreven kan hier goed aan bijdragen. Uitgangspunt voor trainen is dat de opdracht prikkelend en uitdagend moet zijn (de speler ziet er wel een beetje tegen op) en tegelijkertijd niet te hoog gegrepen, (de speler ziet het als onhaalbaar). Want winnen maakt lui en verliezen demotiveert. Binnen een groep gaan dezelfde principes ook weer op voor de verschillende individuen. Elk kind is er één, het ene kind is het andere niet. Dit vraagt maatwerk van de trainer.

4. Juiste coaching en organisatie

Naast de hiervoor behandelde eisen die er aan een training moeten worden gesteld gaat het ook om de daadwerkelijke inbreng van de coach. Alles onder de noemer: 'wát de coach ziet en wat de coach doet of zegt'. Dit betreft het 'beïnvloeden van de voetballeersituatie' Het beïnvloeden van de voetballeersituatie is mogelijk door het manipuleren van de voetbalweerstand. De voetbalweerstand zijn:

De voetbalweerstand

- De bal
- De tegenstanders (hoe meer tegenstanders en hoe beter de tegenstander, hoe moeilijker het voetballen wordt)
- De medespelers (ze moeten kunnen samenspelen en hun taak en plaats kennen -kost tijd en geduld)
- De spelregels (het spelen/oefenen, mét of zonder bepaalde regels beïnvloedt het voetballen, bijvoorbeeld mét of zonder buitenspelregel)
- Doelgericht (voetballen is niet overal naar toe, het is van doel tot doel binnen bepaalde afmetingen, dus de spelers zijn gebonden aan richting)
- Tijd (hoe meer tijd hoe gemakkelijker, dus tegen een kwalitatief mindere tegenpartij voetbal je makkelijker)
- Ruimte (op eigen helft zijn veelal meer mogelijkheden om aan de bal te blijven, dan in het strafschoopgebied van de tegenpartij)
- Spanning (op de training kan een speler alles, zodra het er om gaat, met publiek, camera's en pers mislukt het)

Met het manipuleren van voetbalweerstand kan de coach situaties bedenken en creëren die het gewenste gedrag bij de spelers oproept en zodoende een zinvolle voetbaleigen leersituatie oplevert. De trainer weet wat de bedoeling van de oefensituaties is, hij kan het voor de spelers in een herkenbare context (hun eigen prestatie in de wedstrijd) plaatsen. Vervolgens beïnvloedt hij de spelers door in te grijpen, stop te zetten, aanwijzingen te geven, vragen te stellen, oplossingen te laten aandragen, het voorbeeld te geven en het te (laten) voordoen. Ook kan hij de organisatie van een oefenvorm aanpassen door het veld kleiner of groter of smaller of breder te maken, te variëren met het aantal doeltjes of spelers of de regels veranderen waardoor een nieuwe fase van oefenen wordt ingeleid. Voor het juist coachen en beïnvloeden van de voetballeersituatie kun je gebruikmaken van de cirkel in het schema 'het coachen van voetballen' in de bijlages.

Effectief coachen

Het coachen tijdens een training kan op twee manieren.

Begeleidend coachen

Het coachen van een speler of van een aantal spelers (bijvoorbeeld de verdedigers) terwijl het spel doorgaat of tijdens een rustmoment, noemen we begeleidend coachen.

Situatief coachen

Een spelsituatie stilleggen, alle spelers in hun positie laten staan en de situatie samen met de spelers bespreken, stap voor stap naspelen, voordoen en uitleggen, is situatief coachen. Een voetbalvorm dient alleen gestopt te worden voor aandachtspunten die tijdens de betreffende training centraal staan. Spelers dienen stil te blijven staan in de situatie, zodat het probleem visueel wordt en waardoor spelers gemakkelijker zelf oplossingen kunnen aandragen. Dit kan met een '**praatje, plaatje, daadje**': Met het praatje worden spelers bevraagd en wordt aangegeven wat de bedoeling is, met het plaatje moeten de spelers in de organisatie stilstaan en geeft de trainer een voorbeeld óf laat deze het voordoen. Tot slot laat de trainer de speler(s) het bij het daadje nadoen en controleert deze of ze het begrijpen.

De verschillende fases van een training

Belangrijk voor de organisatie en coaching van een training zijn de verschillende fases die onderscheiden kunnen worden tijdens een training. De training is te onderscheiden in drie fasen. Deze fasen moeten garanderen dat er geleerd wordt en dat dit plaatsvindt binnen de context van de doelstelling van de training.

Oriëntatiefase

Deze fase van de training is erop gericht dat de spelers zich bewust gaan worden van hetgeen in de training op het programma staat, welke relatie het heeft met de prestaties van hun team, aan welk onderdeel gewerkt gaat worden en hoe het aansluit op of een relatie heeft met eerdere trainingen en/of wedstrijden. Deze fase kan op verschillende manieren gestalte krijgen. De spelers kunnen in een vereenvoudigde voetbalsituatie worden geconfronteerd met de situatie en hun eigen handelen waar het om gaat. Kenmerk van een dergelijke situatie is dat de essentie van hetgeen in de training aan de orde gaat komen veelvuldig voorkomt. De speler wordt als het ware met z'n neus op de feiten gedrukt en moet erdoor geprikkeld worden om aan mogelijke oplossingen te denken

Leer- en oefenfase

Deze fase vormt eigenlijk het hart, de essentie van de training, Hier moet het handelen van de spelers zich zo ontwikkelen dat de prestatie duurzaam wordt verbeterd. De spelers worden in een situatie gebracht door middel van een vooraf gekozen oefenvorm waarin de te ontwikkelen handelingen, bijvoorbeeld bij het opbouwen, veelvuldig aan de orde zijn. Door het zo te organiseren dat de spelers vaak worden aangesproken op de bedoelde te ontwikkelen handelingen, in dit geval opbouwhandelingen (passen, aannemen - meenemen van de bal, positie kiezen en dergelijke), kan duidelijk worden welke tekortkomingen verbetering behoeven en waar de coach in moet sturen. De coach kan zich in deze situatie uitleven door op het juiste moment de situatie stop te zetten, vragen te stellen, aanwijzingen te geven, voorbeeld te geven, voor te doen etc. Verder zal hij door het aanpassen en wijzigen van de weerstanden (aantal spelers, afmetingen speelveld, spelregels) de situatie moeilijker of makkelijker maken.

Toepassingsfase

Deze fase is bedoeld om het ontwikkelde in een wedstrijd gerelateerde situatie te toetsen en te controleren. In een partijspel moet dat wat in de leer- en oefenfase is ontwikkeld terug te zien zijn. De trainer neemt afstand en observeert. Bij voorkeur grijpt de trainer niet meer in tijdens de oefeningen. De trainer is alleen nog aan het (positief) coachen, en moet wanneer de getrainde situatie zich succesvol voordoet zich positief uitlaten richten de spelers en deze complimenteren.

Praktijk

Zo kan via deze trainingsopbouw bijvoorbeeld het opbouwen van achteruit in 3 fases verdeeld worden tijdens een training. Tijdens de eerste fase wordt via een passvorm op eenvoudige wijze voor spelers duidelijk wat de bedoeling is. Daarna kan in de leer- en oefenfase de opbouw geoefend worden in een positiespel of partijspel 4 tegen 2, zodat spelers in een situatie gebracht waarin de te ontwikkelen handelingen, het opbouwen, veelvuldig aan de orde zijn. Vervolgens moet in de toepassingsfase het geleerde in de praktijk worden gebracht, via bijvoorbeeld een partijspel 6 tegen 6.

Trainingsfasen			
	Algemeen	Spelers	Hoe
Oriëntatiefase	<ul style="list-style-type: none"> Deze fase zorgt ervoor dat de spelers een zekere indruk krijgen waar het om gaat tijdens de training: bijv. de teamtaak opbouwen met de spelbedoeling tot scoren te komen Welke moeilijkheden kunnen zij dan tegenkomen Een eerste aanzet tot het oplossen ervan 	<ul style="list-style-type: none"> Idee waar de training over gaat Komt regelmatig in de situatie waar het om gaat Krijgt inzicht in die situatie Ziet de zin van de training in; waarom doe ik dit? Wordt uitgedaagd en geprikkeld tot nadenken en oplossen van moeilijkheden die hij tegenkomt 	<ul style="list-style-type: none"> Herkenbaar (voetbaleigen) Overzichtelijk (vereenvoudiging) Herhaling Dwingend (ontdekken)
	<ul style="list-style-type: none"> Het kunnen realiseren van de bedoeling (bijvoorbeeld van opbouwen) door middel van een vereenvoudiging van de wedstrijd Makkelijker/moeilijker maken om de situatie onder controle te krijgen Zelf ontdekken/mogelijkheden aanreiken om de situatie onder controle te krijgen 	<ul style="list-style-type: none"> Binnen welke situatie, die op de wedstrijd lijkt, komt de speler de bedoeling tegen? Op welke manier kan de speler de situatie onder controle krijgen: oplossen van de moeilijkheden die hij tegenkomt 	<ul style="list-style-type: none"> Herkenbaar Overzichtelijk Herhaling Dwingend Uitdagend Coachen (stoppen, ingrijpen, vraag en antwoord, uitleggen, voordoen, etcetera)
Oefen-leerfase	<ul style="list-style-type: none"> Controleren of het geleerde wordt begrepen en toegepast in een echte wedstrijd (onder meer druk) Is de doelstelling bereikt? Coachen van de spelers in de wedstrijd 	<ul style="list-style-type: none"> Om de relatie te zien tussen de oplossingen/mogelijkheden die zijn aangereikt tijdens de oefenleerfase en de wedstrijd Leren omgaan met de wedstrijd-situatie 	<ul style="list-style-type: none"> Herkenbaar Overzichtelijk Uitdagend Coachen (begeleiden)
	<ul style="list-style-type: none"> Controleren of het geleerde wordt begrepen en toegepast in een echte wedstrijd (onder meer druk) Is de doelstelling bereikt? Coachen van de spelers in de wedstrijd 	<ul style="list-style-type: none"> Om de relatie te zien tussen de oplossingen/mogelijkheden die zijn aangereikt tijdens de oefenleerfase en de wedstrijd Leren omgaan met de wedstrijd-situatie 	<ul style="list-style-type: none"> Herkenbaar Overzichtelijk Uitdagend Coachen (begeleiden)
Toepassingsfase	<ul style="list-style-type: none"> Controleren of het geleerde wordt begrepen en toegepast in een echte wedstrijd (onder meer druk) Is de doelstelling bereikt? Coachen van de spelers in de wedstrijd 	<ul style="list-style-type: none"> Om de relatie te zien tussen de oplossingen/mogelijkheden die zijn aangereikt tijdens de oefenleerfase en de wedstrijd Leren omgaan met de wedstrijd-situatie 	<ul style="list-style-type: none"> Herkenbaar Overzichtelijk Uitdagend Coachen (begeleiden)

De drie trainingsfasen in een schema.

Zelftest

Om te controleren of aan de vier gouden trainingsprincipes wordt voldaan, kan een trainer zich tijdens een training de volgende vragen stellen:

1. Is de training voetbalecht?

Is de oefenvorm een zinvolle vereenvoudiging van het voetballen? Is er sprake van aanvallen, verdedigen en omschakelen voor beide teams? Wordt er gespeeld om te winnen?

2. Is er veel actie?

Zijn er voldoende herhalingen van dat wat je wilt oefenen? Zijn er voldoende leermomenten, beurten, prikkels? Zijn er niet te veel wachttijden? Genoeg ballen?

3. Is de training afgestemd op de groep?

Heb je rekening gehouden met leeftijd, vaardigheden en beleving van de groep?

4. Is de coaching afgestemd op de groep?

Wordt de bedoeling van de oefenvorm duidelijk gemaakt? Wordt het voorgedaan, worden oplossingen aangedragen? Wordt er ingegrepen en zo nodig stilgezet? Wordt de boel op gang gehouden? Wordt het moeilijker of makkelijker gemaakt?

***5. Hebben de spelers plezier?**

Geen direct onderdeel van de vier gouden principes, maar zoals eerder omschreven, onmiskenbaar belangrijk voor de gehele jeugdopleiding en daarmee ook een training.

4.5.1 FEETON (VTON)

Harkema Opeinde is aangesloten bij Feeton (oude VTON). De Feeton Voetbalmethode biedt op basis van een doorlopende leerlijn voor de jeugd van 5 tot 19 jaar een platform met trainingen en trainingsvormen. Via de Feeton-app krijgen trainers complete trainingen (maar ook losse vormen) aangereikt. Deze trainingen worden aangeboden per leeftijdscategorie en via een jaarplanning, zodat gewerkt kan worden aan concrete doelstellingen.

Het werken via Feeton draagt bij aan het creëren van een duurzame en herkenbare leerlijn. Het belang van deze vaste leerlijn is al benadrukt in hoofdstuk 3. Deze leerlijn sluit aan bij de opleidingsvisie van Harkema Opeinde en de leerlijn van de vereniging die die in dit JVBP beschreven is.

Het uitgangspunt is dat binnen de jeugdopleiding gebruik wordt gemaakt van Feeton. In de onderbouw (tot en met onder 12) wordt verwacht dat trainers oefenstof aanbieden die voortkomt uit Feeton, waarbij de trainer de mogelijkheid heeft om de training aan te passen naar eigen inzicht.

Vanaf de bovenbouw wordt van de trainers verwacht om zoveel mogelijk het aanbod van Feeton te volgen en Feeton als hulpmiddel te gebruiken tijdens de trainingen. Van belang blijft te allen tijde dat er getraind wordt volgens de leerlijn (Feeton en Harkema Opeinde, in JVBP).

4.5.2 Trainen in blokken/jaarplanning

Wel of geen Feeton: binnen de vereniging dient zoals omschreven **altijd** getraind te worden via de leerlijn neergelegd in dit JVBP (onder meer in hoofdstuk 4). Het trainen via een jaarplanning heeft hierbij de voorkeur. Vanaf de bovenbouw is dit vereist. Een jaarplanning betekent dat er getraind wordt in blokken (van x aantal weken). Elk blok (van bijv. 4 weken) staat in het teken van een teamfunctie, teamtaak en spelprincipe dat toegepast wordt binnen deze teamtaak. Feeton biedt een dergelijke jaarplanning aan.

Voorbeeld deel jaarplanning:

MAAND/BLOK	TEAMFUNCTIE	TEAMTAAK	SPELPRINCIPE
Augustus	Aanvallen	Opbouwen	Overtal creëren tijdens de opbouw
September	Aanvallen	Scoren	Winnen van 1 tegen 1 situaties
Oktober	Verdedigen	Storen	Compact druk zetten op de bal

Uiteraard kan er flexibel omgegaan worden met een dergelijke planning. Wanneer bijvoorbeeld een bepaald spelprincipe nog wat meer aandacht nodig heeft dan de weken die ervoor staan, of er een aantal trainingen zijn afgelast. Uitgangspunt blijft dat er wordt getraind op een bepaalde teamfunctie en teamtaak.

4.5.3 Keepers en keeperstraining

Tot onder 10/onder 11 moet er zoveel mogelijk gerouleerd worden met de positie van doelman. Pas vanaf deze leeftijdscategorie gaan bepaalde spelers zich echt ontplooien als keeper. Op deze manier wordt voorkomen dat potentiële keepers niet ontdekt worden of dat spelers te snel als doelman worden aangewezen, terwijl later blijkt dat ze beter tot hun recht komen als veldspeler. Tijdens de trainingen heeft het tot onder 10/onder 11 derhalve geen waarde om specifiek met een doelman te trainen of altijd dezelfde speler op goal te zetten.

> Zeker op jonge leeftijd is het belangrijk dat kinderen kennis maken met alle aspecten van het voetballen en daarmee is dus kennis maken met alle rollen/taken binnen het team enorm belangrijk;

> Kinderen kunnen op basis van hun praktijkervaring (voetballen én keepen) een duidelijke en weloverwogen keuze maken. Dus veldspeler zijn en/of keeper;

> Breed opleiden levert uiteindelijk completere veldspelers én keepers op;

> Dus ook als kinderen later kiezen om ‘vast’ als doelverdediger te gaan spelen, zijn zij reeds bedreven in voetbalvaardigheden die van hen gevraagd worden in het voetbalspel van vandaag;

> Voor de motorische ontwikkeling van het kind is het goed op diverse manieren te bewegen. Rennen, dribbelen, passen en duelleren. Maar ook vangen, vallen en balanceren. Dit past goed bij de doelstellingen die binnen de jongste leeftijdscategorieën gesteld zijn.

Vanaf onder 10/onder 11 kunnen bepaalde spelers zich dus duidelijker gaan ontplooien als doelman. Als er vanaf deze categorie sprake is van een speler die in aanmerking komt om vaste doelman te worden van het team, moet deze speler dus ook specifieke training ontvangen gericht op het verbeteren van zijn of haar keeperstalent. Het uitgangspunt is dat Harkema Opeinde over een keeperstrainer beschikt. Elke jeugdkeeper die hiervoor in aanmerking komt, traint één keer per week met de keeperstrainer en één keer per week met zijn of haar team. Tijdens de trainingen met zijn of haar eigen team is het niet nodig om oefeningen in te richten specifiek voor de keeper. Laat de doelman tijdens de training juist zoveel mogelijk meedoen als veldspeler tijdens de trainingsvormen (zonder doelman), zodat de keeper ook zijn of haar veldspel kan verbeteren en goed kan meevoetballen tijdens de wedstrijden. Meevoetballende keepers zijn belangrijk voor het voetbal dat Harkema Opeinde wil spelen.

Daarnaast is de rol van de keeper tegenwoordig veel breder dan alleen 'de bal tegenhouden'. De keeper heeft tegenwoordig een belangrijke rol in het aanvallen, verdedigen en omschakelen. De doelman heeft het beste zicht op het veld en de posities en kan van daaruit aanwijzingen geven en spelers coachen. De trainer-coach dient dan ook de keeper en zijn rol te betrekken tijdens de wedstrijdbespreking en aan te geven wat van de doelman wordt verwacht tijdens de verschillende teamfuncties.

Overleg keeperstrainer

Wanneer een doelman van een jeugdteam gebruik maakt van de keeperstraining, heeft het de voorkeur dat de keeperstrainer en jeugdtrainer van deze keeper periodiek overleg hebben over de ontwikkeling van de speler.

4.5.4 Belastbaarheid en arbeid-rust verhouding

Om te voorkomen dat spelers overbelast raken of blessures oplopen, is het zaak om de belasting van een speler goed in de gaten te houden. In de onderbouw zijn jeugdspelers vaak erg flexibel en kunnen de spieren goed belast worden. Spierblessures komen tot onder 13 vaak niet voor. Vanaf onder 13 begint de spiermassa toe te nemen en kunnen sommige spelers al in de groeispurt komen. Vooral deze groeispurt kan spierproblemen en blessures opleveren. Vaak groeien de spieren dan niet op dezelfde snelheid mee met de botten, zodat bepaalde spieren gewoonweg te kort zijn om bepaalde bewegingen optimaal te kunnen uitvoeren. Bij spelers met deze groeipijn is het goed om extra rekening te houden met de belastbaarheid.

De **belasting** van het lichaam heeft enerzijds te maken met de omvang (hoe lang of hoe vaak) en anderzijds met de intensiteit (hoe explosief). In de praktijk hebben spelers niet alleen te maken met de belasting van trainingen en wedstrijden, maar ook met belasting als gevolg van werkzaamheden, studie of andere sporten. De **belastbaarheid** is de last die een persoon of een lichaamsdeel van een persoon kan dragen. Wanneer de (dagelijkse) belasting groter is dan de belastbaarheid van het individu, dan is er sprake van overbelasting.

Deze overbelasting dient dus voorkomen te worden. Het voorkomen van overbelasting kan met een juiste **arbeid-rustverhouding**. Elke training of wedstrijd energie vraagt van het lichaam om zich in te spannen. Hoe groter de inspanning, hoe meer arbeid het lichaam moet leveren. Om goede resultaten uit een training of wedstrijd te halen moet het lichaam, naast het leveren van arbeid, ook voldoende rust krijgen om te herstellen. De arbeid-rustverhouding is dus zeer belangrijk voor het verbeteren van de voetbalprestatie. De verhouding tussen arbeid en rust speelt een belangrijke rol tijdens trainingen of wedstrijden.

Als trainer is het dus zaak goed na te denken over de keuze van de trainingsvormen. Daarbij geldt dat het goed is om te beseffen dat de belastbaarheid van elke speler anders is. Daarnaast kunnen er fases in een jaar of seizoen optreden waarin de belastbaarheid groter of juist minder groot is dan gebruikelijk. Denk bijvoorbeeld aan de periode dat spelers terugkomen van een blessure of vakantie of wanneer een persoon dus in een groeispurt zit. Het is dan verstandig de belasting aan te passen.

4.6 Visie op wedstrijden

In hoofdstuk 5 wordt specifiek per leeftijdscategorie stilgestaan bij de wedstrijden. Hieruit blijkt onder meer dat tot de onder 18/onder 19 het winnen van wedstrijden niet het enige doel is van wedstrijden. Tot onder 11/onder 12 zijn veel spelers niet eens bewust bezig met winnen van een wedstrijd. Deze spelers willen gewoon graag voetballen. De begeleiding dient hier dan ook geen extra aandacht aan te besteden. Het begrip 'opleiding' in jeugdopleiding geeft aan dat spelers bezig zijn met leren en beter worden. Het resultaat tijdens wedstrijden is dan van ondergeschikt belang. Via de leerlijn leren spelers om uiteindelijk optimaal te presteren wanneer zij uitstromen naar de senioren en dit wél wordt verwacht. De ontwikkeling van de spelers individueel en als team moet altijd voorrang krijgen boven wedstrijdresultaat. De trainer moet wedstrijden dan ook zoveel beschouwen als trainingen, om 1) te stimuleren dat hetgeen waarop getraind is wordt toegepast (bijv. een 1v1) en 2) om te analyseren wat lukt en nog niet lukt, zodat hier vervolgens weer op getraind kan worden.

De trainer/coach dient tijdens de wedstrijden (wedstrijdbespreking) dan ook vooral stil te staan bij de trainingen en waarop getraind is. Daarnaast zijn de spelprincipes en uitgangspunten van de betreffende leeftijdscategorie van belang om bij stil te staan (bijv. veld breed bij balbezit). Zie hiervoor voor elke leeftijdscategorie specifiek hoofdstuk 4.

Het uitgangspunt en visie van de club op jeugdwedstrijden is dus dat winnen niet het belangrijkste doel moet zijn van een wedstrijd, maar het gevolg ván. Het gevolg van goed opleiden, leren, trainen, ontwikkelen én goed voetballen. Als spelers en teams zich voldoende ontwikkelen, wordt er goed gevoetbald en komt winnen vanzelf. **Dát is de overtuiging van Harkema Opeinde.**

3b WISSELBELEID

Harkema Opeinde is geen BVO. Jeugdspelers zijn lid van Harkema Opeinde omdat ze het leuk vinden om te voetballen. Spelers beleven dus geen plezier als ze niet spelen. Spelers die op de bank zitten worden daarnaast ook niet beter. Toch zullen er soms keuzes moeten worden gemaakt. In dit hoofdstuk is derhalve het wisselbeleid van de jeugdafdeling van Harkema Opeinde vastgelegd.

Algemeen

Harkema Opeinde is een kleine vereniging met een relatief klein aantal jeugdleden. Dit betekent dat er vaak net genoeg spelers voor één team zijn óf bijvoorbeeld net te weinig voor twee teams, waardoor er juist (te) veel spelers in een elftal zitten. Daarnaast zorgt het ontbreken van meerdere teams in één leeftijdscategorie ervoor dat spelers van verschillende niveaus vaak in één team spelen. Het gevaar bestaat dat bepaalde spelers dan vaker en langer op de bank zitten dan andere spelers, terwijl dit zoals omschreven niet bijdraagt aan de ontwikkeling van deze spelers. Dit kan lastige situaties opleveren voor trainers en leiders, omdat het uitgangspunt is dat tot onder 13 elke speler evenveel speeltijd krijgt.

Onderbouw

Voor de gehele onderbouw (tot onder 13) geldt dat elke spelers evenveel speeltijd ontvangt (dit komt uiteraard niet op een minuut aan). Bij voorkeur in één wedstrijd, maar dit kan bijv. ook over meerdere wedstrijden (dat een bepaalde speler de ene wedstrijd wissel is geweest, en de volgende wedstrijd niet). Hoewel in de onderbouw niet gesproken moet worden van een basisopstelling, bepaalt de trainer welke spelers starten. Ook bij de 'startformatie' dient zoveel mogelijk gewisseld te worden, zodat niet elke week dezelfde spelers op wissel beginnen.

Bovenbouw

Voor de bovenbouw geldt in principe hetzelfde beginsel als voor de onderbouw (gelijke speeltijd), maar in de bovenbouw moet dit meer gezien worden als uitgangspunt. Dit betekent dat er dus uitzonderingen mogelijk zijn.

Algemene uitzonderingen

Algemene uitzonderingen op het aantal speelminuten (ook van toepassing op de onderbouw) zijn onder meer:

- *Trainingsopkomst*
- *Trainingsinzet*
- *Algemeen gedrag*
- *Blessures (terugkomen van blessure);*

Selectieteams (alleen bovenbouw)

Voor Harkema Opeinde geldt, gezien de omvang, dat elk team vaak het eerste en daarmee selectieteam is. En goede scheiding qua wisselbeleid tussen selectieteams en niet-selectieteams is dus vaak niet haalbaar. Binnen het uitgangspunt dat elke speler evenveel speeltijd verdient, kan het voorkomen dat bepaalde spelers door hun niveau een positief effect hebben op de manier van voetballen van het team en daarmee andere spelers beter laat spelen. Deze spelers kunnen meer speeltijd krijgen. Dit betekent dus niet dat (op dat moment) kwalitatief mindere spelers minder spelen dan de rest, maar dat kwalitatief betere spelers meer minuten ontvangen. Deze uitzondering geldt voor **maximaal 5 spelers** per team. De overige spelers krijgen allemaal evenveel speeltijd. Dit kan per wedstrijd, maar bijv. ook over meerdere wedstrijden (dat een bepaalde speler de ene wedstrijd wissel heeft gestaan, en de volgende wedstrijd niet), of zelfs over een fase of seizoen. Als over een vaste periode de spelers maar evenveel speeltijd ontvangen. Wel geldt dat (ongeacht de wijze van verdelen) elke speler **minimaal één helft** speelt, uitzonderingen daargelaten.

Verhouding selectieteam/niet selectieteam (alleen bovenbouw)

Als er in één leeftijdscategorie in de bovenbouw meerdere teams zijn, is er dus sprake van een selectieteam (1e team) en niet selectieteam(s) (overige teams). Indien dit het geval is dienen spelers die op dat moment minder aan spelen toekomen in het selectieteam, mee te spelen met één van de overige teams. Deze spelers kunnen dan in principe niet gewisseld worden bij dit niet-selectieteam.

Niet-selectieteams (alleen bovenbouw)

Als er in één leeftijdscategorie in de bovenbouw meerdere teams zijn, en er dus sprake van een selectieteam en niet selectieteam(s), geldt voor de niet-selectieteams de regel van **gelijke speeltijd**.

Afwijken

Uiteraard is het mogelijk om in goed overleg (met spelers) van bovenstaande af te wijken. Houdt er wel rekening mee dat spelers wellicht geen nee durven zeggen. Trainers en leiders dienen altijd het spelplezier van elke speler zoveel mogelijk te stimuleren. Structureel afwijken van bovenstaand wisselbeleid kan alleen na overleg en akkoord van de Hoofd Jeugdopleiding. Ook voor andere vraagstukken omtrent wisselbeleid of bijvoorbeeld meningsverschillen is de HJO het eerste aanspreekpunt.

4 VOETBALLEERPROCES (LEEFTIJDSCATEGORIËN)

Hoewel de opleidingsvisie en de speelwijze van Harkema Opeinde voor elke leeftijdscategorie hetzelfde is, zal de toepassing hiervan bij deze verscheidende categorieën verschillen. Net als bij het reguliere schoolonderwijs, zal ook een jeugdspeler groeien in het voetbalspel. Bij elke leeftijdscategorie horen specifieke aandachtspunten en doelen. In elke volgende leeftijdscategorie leert de jeugdspeler nieuwe elementen kennen of wordt er verdiepend ingegaan op elementen die in de vorige categorie aan de orde zijn geweest. Op deze manier vindt er, gelet op de leeftijdsspecifieke kenmerken van de betreffende categorie, een gestructureerde opleiding plaats, genaamd het 'jeugdvoetballeerproces'. In dit hoofdstuk zullen de leeftijdsspecifieke kenmerken en de voetbalaandachtspunten per leeftijdscategorie aan de orde komen. Vervolgens wordt er ingegaan op wat dit betekent voor de trainingen en wedstrijden in elke categorie.

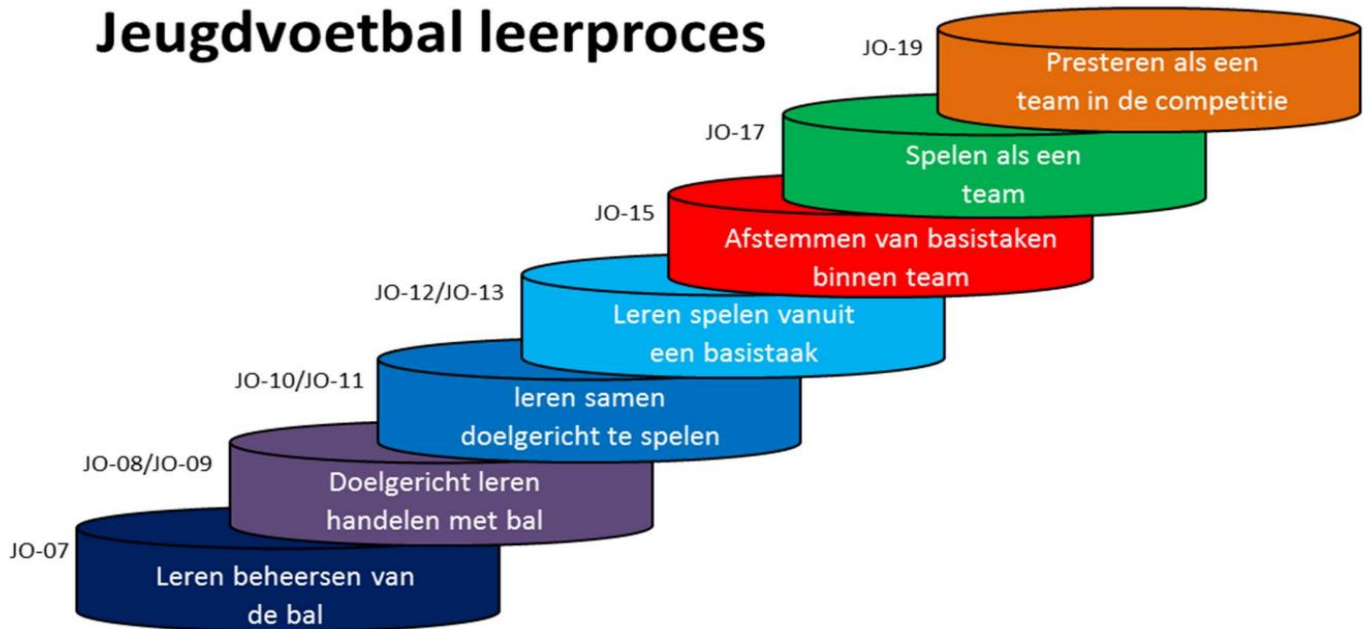
4.1 Jeugdvoetballeerproces

Het jeugdvoetballeerproces (hierna jvlp) is de leerlijn van de KNVB om per leeftijdscategorie aandacht te besteden aan de structuur van voetbal (zie p. 21), gelet op de leeftijdsspecifieke kenmerken. Zo zal een onder 7 speler volledig bezig zijn met het leren beheersen van de bal, maar gaat het bij de onder 19 spelers om het presteren als team in de competitie. Per leeftijdscategorie zijn leerdoelen opgesteld. Deze zijn opgesplitst naar de teamtaken aanvallen, verdedigen en omschakelen. Deze doelstellingen zijn ook vertaald naar doelstellingen voor de verschillende leeftijdscategorieën.

Onderstaande afbeelding geeft een helder beeld van de specifieke doelstellingen per leeftijdscategorie. Het gehele leerproces moet zich kenmerken door het bekwamen in het spelen van het spel voetballen. Wanneer kinderen op 5-jarige leeftijd lid worden van Harkema Opeinde is er voor dit leer- en ontwikkelingstraject ruim 12 jaar beschikbaar. Het spel is vereenvoudigd van 11v11 tot 7v7 en 4v4 voor de jongste leeftijdscategorie. Trainingsinhoud is afgestemd op deze vereenvoudigde wedstrijdvormen en de uiteindelijke vorm 11v11. De centrale doelstelling voor dit gehele, veelal over vele jaren uitgesmeerde, jeugdvoetballeerproces luidt dan ook: leren voetballen Dit is het ontwikkelen van voetbalhandelingen binnen het kader van aanvallen, verdedigen en omschakelen. Richtpunt is het handelen van een speler aan het eind van het jeugdtraject – dus 18/19 jaar in de wedstrijd 11v11.

Jeugdvoetbal leerproces

ONDER 6 EN 7

'BAL IS DOEL'

Leren beheersen van de bal

KENMERKEN O6/O7-SPELER:

1. Wil spelen en houdt van avontuur
2. Is gericht op zichzelf en wil de bal hebben
3. Begrijpt spelregels niet of vindt deze niet belangrijk
4. Heeft weinig geduld en is snel afgeleid
5. Wil vooral nadoen: een plaatje zegt meer dan 1000 woorden
6. Leert vooral in eenvoudige eigen (kinder)taal
7. Houdt van duidelijkheid en herkenbaarheid
8. Heeft behoefte aan aandacht en geborgenheid
9. Geen verschillen tussen jongens en meiden
10. Is niet bezig met winnen

Algemeen

De onder 6/7 speler maakt voor het eerst kennis met de bal en de weerstanden van het spel. Alles is nieuw en interessant. De spelers zijn nog niet echt aan het voetballen: ze hebben vooral moeite om de bal onder controle te krijgen. Het 'meester worden over de bal' staat in deze leeftijdsgroep centraal.

Algemene doelstellingen

Voor de onder 6/7 speler zijn er geen teamtaakspecifieke doelstellingen. De speler moet vooral bezig zijn met het ontdekken van lichaam en bal en, indien dit slaag, daarmee gericht beginnen te handelen (zoals passen, aannemen en dribbelen).

Trainingen

Trainingen kennen geen teamtaakspecifieke doelstellingen of oefeningen. Trainingen moeten volledig in het teken staan van het ontdekken en beheersen van de bal. Alle spelers hebben bij voorkeur een eigen bal en moeten zoveel mogelijk balcontacten hebben. Spelers hebben geen specifieke behoefte aan een warming-up. **Alle oefeningen zijn met bal.** De spelvorm 4 tegen 4 moet waar mogelijk terugkomen in de trainingen. In deze categorie bestaan de competitiewedstrijden uit 4 tegen 4 wedstrijden.

Trainingsmomenten

Bij voorkeur 2 keer per week minimaal een uur, maar ten minste 1 keer per week.

Wedstrijden

Als spelers uit deze categorie deelnemen aan het KNVB-voetbalaanbod (competitieverband), spelen ze 4 tegen 4. Wedstrijden kennen geen teamtaakspecifieke doelstellingen. Spelers moeten vooral veel plezier beleven aan het spelen van wedstrijden. De trainer/coach moet wedstrijden vooral als trainingen beschouwen. Specifieke posities op het veld zijn niet van belang. Eventuele aandachtspunten vanuit de begeleiding kan liggen bij het groter maken van het veld (door de spelers), omdat spelers automatisch naar de bal toegaan en in 'kluitjes' gaan voetballen. Winnen speelt geen enkele rol. Ook de begeleiding dient hier geen aandacht aan te besteden. Spelers moeten tijdens wedstrijden gelijke speeltijd krijgen.

ONDER 8 EN 9

'BAL IS MIDDEL'

Doelgericht handelen met de bal

KENMERKEN O8/O9-SPELER:

1. Wil vooral spelen (met vrienden)
2. Wil graag de bal hebben
3. Is gericht op zichzelf, maar kan samenwerken
4. Begrijpt steeds meer spelregels
5. Heeft weinig geduld en is snel afgeleid
6. Wil vooral nadoen: een plaatje zegt meer dan 1000 woorden
7. Houdt van duidelijkheid en herkenbaarheid
8. Heeft behoefte aan aandacht en geborgenheid
9. Geen verschillen tussen jongens en meiden

Algemeen

De onder 8/9 speler (indien deze begonnen is in onder 6/7) heeft kennis van de bal en enkele weerstanden. De speler een redelijke basiscontrole over de bal en kan hieruit doelgerichter gaan handelen met deze bal (dribbelen, passen en schieten). De bal is nu een middel geworden, waar deze in de vorige leeftijdscategorie slechts het doel was.

Algemene doelstellingen

De O7/O8-speler herkent de verschillen tussen de teamtaken verdedigen en aanvallen en kan hiernaar handelen. Er kunnen derhalve ook teamtaakspecifieke doelstellingen vastgesteld worden. De bal en techniek blijft echter centraal staan. Er is geen sprake van tactiek, de nadruk ligt volledig op techniek.

Doelstellingen aanvallen

- Positiespel in de opbouw
- Uitspelen van 1v1
- Het creëren en benutten van kansen wanneer de achterlijn wordt gehaald

Doelstellingen verdedigen

- Voorkomen van tegendoelpunten

Trainingen

Trainingen moeten in het teken staan van het handelen met de bal (passen, aannemen, kappen, schieten, dribbelen). Alle spelers hebben bij voorkeur een eigen bal en moeten zoveel mogelijk balcontacten hebben. Spelers hebben geen specifieke behoefte aan een warming-up, een eventuele warming-up is een trainingsvorm van de training en wordt altijd uitgevoerd met een bal. **Alle oefeningen zijn met bal.** De spelvorm 4 tegen 4 moet waar mogelijk terugkomen in de trainingen.

Trainingsmomenten

Bij voorkeur 2 keer per week minimaal een uur.

Wedstrijden

Teams uit deze categorie spelen in competitieverband in 6 tegen 6 inclusief een doelman. Spelers moeten vooral veel plezier beleven aan het spelen van wedstrijden. De trainer/coach moet wedstrijden vooral als trainingen beschouwen. Er kan voorzichtig aandacht worden besteed aan teamtaakspecifieke doelstellingen zoals positiespel in de opbouw. Belangrijk is dat er altijd wordt opgebouwd vanuit de doeltrap. De doelman of verdediger hervat het spel niet met een lange bal. Langzaam ontstaan specifieke posities op het veld. Formaties zijn van ondergeschikt belang, hoewel de voorkeur uitgaat naar 1-2-1-2. Spelers hebben nog geen vaste positie en moeten op zoveel mogelijk verschillende posities spelen. Dit geldt ook voor de keeper. Eventuele aandachtspunten vanuit de begeleiding kan liggen bij het groter maken van het veld (door de spelers), omdat spelers automatisch naar de bal toegaan en in 'kluitjes' gaan voetballen. Winnen speelt geen enkele rol. Ook de begeleiding dient hier geen aandacht aan te besteden. Spelers moeten tijdens wedstrijden gelijke speeltijd krijgen.

ONDER 10 EN 11

'BAL IS MIDDEL VAN SAMENWERKEN'

Leren samen doelgericht te spelen

KENMERKEN O10/O11-SPELER:

- 1. Is enthousiast, ongeduldig en heeft een grote speldrang**
- 2. Richt zich meer en meer op samenwerken en is doelgericht**
- 3. Hebben een grote verbeelding en krijgen graag aandacht**
- 4. Kunnen veel doen maar kennen ook fysieke grenzen**
- 5. Door positieve feedback kun je ze veel zelfvertrouwen geven**
- 6. Leert door voordoen: een plaatje zegt meer dan 1000 woorden**
- 7. Duidelijkheid, routine en structuur passen goed bij ze**
- 8. Heeft een sterk gevoel van rechtvaardigheid en prestatie**
- 9. Kan zijn of haar mening al geven**
- 10. Geen verschillen tussen jongens en meiden**

Algemeen

De onder 10/11-speler heeft kennis van de bal en de weerstanden. De speler heeft een goede basiscontrole over de bal, kan hierdoor doelgericht handelen met de bal (dribbelen, passen, schieten) en ten gevolge hiervan de bal gebruiken om samen doelgericht te werken. Spelers krijgen meer besef dat ze in een formatie spelen en samen moeten verdedigen en samen moeten aanvallen. Winnen wordt belangrijker.

Algemene doelstellingen en uitgangspunten

De O10/O11-speler herkent duidelijk de verschillen tussen de teamtaken verdedigen en aanvallen en kan hiernaar handelen. Er kunnen derhalve ook teamtaakspecifieke doelstellingen vastgesteld worden. De O10/O11-speler raakt nu ook bewust betrokken bij verdedigende doelstellingen en de trainer/coach dient hier aandacht aan te besteden. De bal en techniek blijven echter centraal staan: de speler moet zich verder ontwikkelen in het beheersen van de bal. Er is geen sprake van tactiek, de nadruk ligt volledig op techniek.

Algemene uitgangspunten

- keuze maken tussen zelf of een teamgenoot gebruiken
- oog krijgen voor spelers in de buurt die vrij zijn
- veld breed houden bij balbezit
- proberen de bal in bezit houden
- veldbezetting (voorkomen van kluitjesvoetbal)
- iedereen doet mee en helpt elkaar (met aanvallen en verdedigen)
- veld klein maken bij balbezit tegenstander

Doelstellingen aanvallen

- Positiespel in de opbouw
- Uitspelen van 1v1
- Het creëren en benutten van kansen wanneer de achterlijn wordt gehaald
- Het dieptespel in de opbouw
- Scoren van doelpunten

Doelstellingen verdedigen

- Samen voorkomen van tegendoelpunten
- Het samen storen en veroveren van de bal
- Het verdedigen van het dieptespel
- Het verdedigen van de 1 tegen 1 situatie

Trainingen

Trainingen moeten in het teken staan van het handelen met de bal (passen, aannemen, kappen, schieten, dribbelen, kaatsen) en het doelgericht samenspelen (overtalsituaties zoals 2v1 en 3v2 samen uitspelen of in partijspelen via samenspel tot scoren komen). De nadruk ligt hierbij vooral op het technische aspect, hoewel spelers ook moeten leren om zonder bal mee te doen aan het spel door vrij te lopen en zich aan te bieden. Hoewel elke trainingsvorm wedstrijdrecht moet zijn, zullen spelers in deze leeftijdscategorie bepaalde wedstrijdrecht oefenvormen eerder herkennen en kunnen vertalen naar de wedstrijd. Spelers moeten tijdens de trainingen derhalve zoveel mogelijk in wedstrijdrecht situaties terechtkomen. Alle spelers hebben verder bij voorkeur een eigen bal en moeten zoveel mogelijk balcontacten hebben. Spelers hebben geen specifieke behoefte aan een warming-up, een eventuele warming-up is een trainingsvorm van de training en wordt altijd uitgevoerd met een bal. **Alle oefeningen zijn met bal.** De spelvorm 4 tegen 4 moet waar mogelijk terugkomen in de trainingen.

Trainingsmomenten

Bij voorkeur 2 keer per week minimaal een uur.

Wedstrijden

Teams uit deze categorie spelen in competitieverband 6 tegen 6 of 8 tegen 8 inclusief een doelman. Spelers moeten vooral veel plezier beleven aan het spelen van wedstrijden. De trainer/coach moet wedstrijden vooral als trainingen beschouwen en spelers stimuleren om hetgeen waarop getraind is toe te passen in de wedstrijd (bijv. een 1v1). Er dient daarnaast aandacht te worden besteed aan teamtaakspecifieke doelstellingen zoals positiespel in de opbouw en het samen veroveren van de bal. Belangrijk is dat er altijd wordt opgebouwd vanuit de doeltrap. De doelman of verdediger hervat het spel niet met een lange bal. Er ontstaan meer specifieke posities op het veld. Formaties zijn van ondergeschikt belang, hoewel de voorkeur uitgaat naar 1-2-1-2 (6-tal) en 1-3-2-2 (8-tal) waarbij tijdens balbezit de centrale verdediger door kan schuiven naar het middenveld, zodat 1-2-3-2 ontstaat. Spelers kunnen zich meer specialiseren in een teamtaak, maar hebben nog geen vaste positie en moeten waar mogelijk op verschillende posities spelen. Dit geldt ook voor de keeper. Aandachtspunten vanuit de begeleiding kan liggen bij de verschillende uitgangspunten en teamtaakspecifieke doelstellingen die van toepassing zijn op deze categorie, zoals het groter maken van het veld bij balbezit en het samen proberen de bal te veroveren. Winnen begint voor de spelers voorzichtig van belang te worden, maar blijft van ondergeschikt belang. Ook de begeleiding dient hier niet bewust aandacht aan te besteden. Spelers moeten tijdens wedstrijden gelijke speeltijd krijgen.

ONDER 12 EN 13

‘WEDSTRIJD IS MIDDEL’ **Leren spelen vanuit een basistaak**

KENMERKEN O12/O13-SPELER:

- 1. Komt langzaam in de groeisput**
- 2. Is doel- en wedstrijdgericht**
- 3. Krijgt graag individuele aandacht**
- 4. Speelt graag al wat meer vanuit een vastere positie**
- 5. Stelt hoge eisen aan zichzelf**
- 6. Houdt van duidelijkheid, routine en structuur**
- 7. Heeft een sterk gevoel voor rechtvaardigheid**
- 8. Geeft graag zijn of haar mening en dat is prima**
- 9. Tussen jongens en meiden kunnen kleine fysieke verschillen ontstaan**

Algemeen

De onder 12/13-speler heeft kennis van de bal en de weerstanden. De speler heeft een goede basiscontrole over de bal, kan hierdoor doelgericht handelen met de bal (dribbelen, passen, schieten) en de bal gebruiken om samen doelgericht te werken. De speler begint dit taakspecifiek toe te passen en leert zo te spelen vanuit een basistaak. Spelers hebben het besef dat ze in een formatie spelen en samen moeten verdedigen en samen moeten aanvallen. Winnen kan voor bepaalde spelers erg belangrijk worden. De onder 12 speler zal (op zijn niveau) het voetballen in 8v8 op half veld goed beheersen. De onder 13 speler maakt kennis met 11v11 en het spelen op groot veld. Op technisch vlak zullen de meeste spelers een goede basistechniek bezitten.

Algemene doelstellingen en uitgangspunten

De O12/O13-speler herkent duidelijk de verschillen tussen de teamtaken verdedigen en aanvallen en kan hiernaar handelen. Er kunnen derhalve ook teamtaakspecifieke doelstellingen vastgesteld worden. De O12/O13-speler raakt nu ook bewust betrokken bij meer aanvallende en verdedigende doelstellingen én dient kennis te maken met het omschakelen. De trainer/coach dient hier aandacht aan te besteden. De bal en techniek blijven centraal staan: de speler moet zich verder ontwikkelen in het beheersen ván en handelen mét de bal. Spelers zullen echter ook voorzichtig kennismaken met tactische principes, zoals wat aanvallers moeten doen wanneer de tegenstander de bal heeft, of wie achterblijven tijdens een corner (restverdediging).

De technische capaciteiten van de spelers zullen, voordat de spelers bewust kennis gaan maken met tactiek, in deze categorie echter geoptimaliseerd moeten worden. In de trainingen ligt de nadruk nog volledig op techniek.

Algemene uitgangspunten

- veld breed houden bij balbezit
- proberen de bal in bezit houden
- veldbezetting (voorkomen van kluitjesvoetbal)
- iedereen doet mee en helpt elkaar (met aanvallen en verdedigen)
- dieptepass gaat voor breedtepass
- veld klein maken bij balbezit tegenstander
- kort dekken in de buurt van de bal
- knijpen en kantelen
- rugdekking geven

Doelstellingen aanvallen

- Positiespel in de opbouw
- Uitspelen van 1v1
- Het creëren en benutten van kansen wanneer de achterlijn wordt gehaald
- Het dieptespel in de opbouw
- Scoren van doelpunten

Doelstellingen verdedigen

- Samen voorkomen van tegendoelpunten
- Het samen storen en veroveren van de bal
- Het verdedigen van het dieptespel
- Het verdedigen van de 1 tegen 1 situatie
- Het verdedigen wanneer de tegenpartij de achterlijn heeft gehaald

Trainingen

Trainingen moeten in het teken staan van het handelen met de bal (passen, aannemen, kappen, schieten, dribbelen, kaatsen), het doelgericht samenspelen (overtalsituaties zoals 2v1 en 3v2 samen uitspelen of in partijspelen via samenspel tot scoren komen) en het leren spelen vanuit een basistaak (verdediging, middenveld of aanval). De nadruk ligt hierbij vooral op het technische aspect, hoewel spelers ook moeten leren om zonder bal mee te doen aan het spel door vrij te lopen en zich aan te bieden. Hoewel elke trainingsvorm wedstrijddecht moet zijn, zullen spelers in deze leeftijdscategorie bepaalde wedstrijddechte oefenvormen eerder herkennen en kunnen vertalen naar de wedstrijd. Spelers moeten tijdens de trainingen derhalve zoveel mogelijk in wedstrijddechte situaties terecht komen. Positiespelen, partijspelen, 1v1 en 2v2, en rondo's in verschillende vormen hebben de voorkeur. Alle spelers hebben verder bij voorkeur een eigen bal en moeten zoveel mogelijk balcontacten hebben. Spelers hebben geen specifieke behoefte aan een warming-up, een eventuele warming-up is een trainingsvorm van de training en wordt altijd uitgevoerd met een bal. **Alle oefeningen zijn met bal.** De spelvorm 4 tegen 4 moet waar mogelijk terugkomen in de trainingen.

Trainingsmomenten

Bij voorkeur 2 keer per week minimaal een uur en een kwartier.

Wedstrijden

Teams uit deze categorie spelen in competitieverband 8 tegen 8 of 11 tegen 11 inclusief een doelman. Spelers moeten vooral veel plezier beleven aan het spelen van wedstrijden. De trainer/coach moet wedstrijden vooral als trainingen beschouwen en spelers stimuleren om hetgeen waarop getraind is toe te passen in de wedstrijd (bijv. een 1v1). Er dient daarnaast aandacht te worden besteed aan teamtaakspecifieke doelstellingen zoals positiespel in de opbouw en het samen veroveren van de bal. Belangrijk is dat er altijd wordt opgebouwd vanuit de doeltrap. De doelman of verdediger hervat het spel niet met een lange bal.

Onder 12 (half veld, 8 tegen 8)

De formatie wordt belangrijker. De voorkeur gaat uit naar 1-3-2-2, waarbij tijdens balbezit de centrale verdediger door kan schuiven naar het middenveld, zodat 1-2-3-2 ontstaat. Spelers kunnen zich meer specialiseren in een teamtaak en een positie, maar hebben nog geen vaste positie en moeten waar mogelijk op verschillende posities spelen.

Aandachtspunten vanuit de begeleiding kan liggen bij de verschillende tactische uitgangspunten en teamtaakspecifieke doelstellingen die van toepassing zijn op deze categorie, zoals het groter maken van het veld bij balbezit en het samen proberen de bal te veroveren.

Winnen begint voor de spelers belangrijker te worden, maar blijft van ondergeschikt belang. Ook de begeleiding dient hier niet bewust aandacht aan te besteden. Spelers moeten tijdens wedstrijden gelijke speeltijd krijgen.

Onder 13 (heel veld, 11 tegen 11)

De formatie is van belang en bestaat uit een 1-4-3-3 met punt naar voren of naar achteren. Spelers maken kennis met spelen op groot veld en 11 tegen 11. Spelers zullen vooral in het begin erg moeten wennen. Spelers dienen derhalve niet te veel belast te worden met tactische zaken zoals spelpatronen. Spelers zullen moeten leren om hetgeen wat ze in de jongere leeftijdscategorieën hebben geleerd, nu in te zetten in de 11 tegen 11. Spelers zullen zich meer specialiseren in een teamtaak, maar hebben nog geen vaste positie en moeten waar mogelijk op verschillende posities spelen. Aandachtspunten vanuit de begeleiding kan liggen bij de verschillende uitgangspunten en teamtaakspecifieke doelstellingen die van toepassing zijn op deze categorie, zoals het groter maken van het veld bij balbezit en het samen proberen de bal te veroveren. Winnen kan voor bepaalde spelers erg belangrijk zijn, maar blijft van ondergeschikt belang. Ook de begeleiding dient hier niet bewust aandacht aan te besteden. Spelers moeten tijdens wedstrijden gelijke speeltijd krijgen.

Overgang naar 11 tegen 11

Het is belangrijk om spelers die de overgang maken van 8 tegen 8 naar 11 tegen 11, zo goed mogelijk voor te bereiden op het spelen op groot veld. Zowel theoretisch (uitleg over 11 tegen 11 met behulp van een tactiekbord) als in de praktijk (oefenwedstrijden of op trainingen onderling 11 tegen 11 spelen).

ONDER 14 EN 15

'WEDSTRIJD IS MIDDEL'

Afstemmen van basistaken binnen een team

KENMERKEN O14/O15-SPELER:

- 1. Komt in de groeisput en kan hierdoor worstelen met zijn/haar (bal) coördinatie**
- 2. Wordt kritisch op zichzelf en anderen (spelers en staf)**
- 3. Gaat meedenken over trainingen en wedstrijden**
- 4. Vergelijken zichzelf meer met teamgenoten**
- 5. Ontwikkeld verantwoordelijkheidsgevoel en neemt graag verantwoordelijkheid**
- 6. Voetballen vol overgave**
- 7. Richten zich op specifieke posities en taken in het veld**
- 8. Verdelen taken en staan open voor samenwerking**
- 9. Gemend voetbal is nog prima mogelijk, maar vooral de fysieke verschillen vragen specifieke aandacht**

Algemeen

De onder 14/15-speler heeft kennis van de bal en de weerstanden. De speler heeft een goede basiscontrole over de bal, kan hierdoor doelgericht handelen met de bal (dribbelen, passen, schieten) en de bal gebruiken om samen doelgericht te werken. De speler kan dit taakspecifiek toe passen en spelen vanuit een basistaak. Dit zal de speler nu in moeten zetten om zo de verschillende basistaken binnen het team met elkaar af te stemmen. Dus samenwerken binnen dezelfde linie, maar ook de linie voor en/of achter hen. Spelers zijn inmiddels gewend aan het spelen in 11 tegen 11 en de meeste spelers hebben zich redelijk gespecialiseerd in een teamtaak en/of positie. Hierdoor kan er voorzichtig teambreed worden gekeken, en zal (vooral vanaf JO15) tactiek meer aan bod komen.

Algemene doelstellingen en uitgangspunten

De O14/O15-speler kent duidelijk de verschillen tussen de teamtaken verdedigen en aanvallen en zal ook bewust kennis maken met het omschakelen. Er kunnen derhalve teamtaakspecifieke doelstellingen vastgesteld worden. Ook de rol van de tegenstander tijdens het aanvallen wordt belangrijker. De trainer/coach dient hier aandacht aan te besteden. De bal en techniek blijven belangrijk, maar maken deels plaats voor tactiek, ook tijdens de trainingen. Vooral vanaf JO15 moeten spelers bewust bezig zijn met de structuur van voetballen, de teamtaken en teamfuncties en wat dit betekent voor hen als speler, als onderdeel van een linie, en als onderdeel van een team. Een groot aantal van de onder par. 3.3.4 genoemde spelprincipes kunnen aan bod komen tijdens besprekingen en trainingen. Tactische vraagstukken waar ze in O13/O14 kennis mee hebben gemaakt (zoals wat aanvallers moeten doen wanneer de tegenstander de bal heeft, of wie achterblijven tijdens een corner (restverdediging)) moeten uitgebreider behandeld worden en spelers moeten hier zelf over gaan nadenken en vooral meedenken.

Algemene uitgangspunten

- veld breed houden bij balbezit
- proberen de bal in bezit houden
- bewust worden van rol tegenpartij en hierop anticiperen
- veldbezetting (voorkomen van kluitjesvoetbal)
- iedereen doet mee en helpt elkaar (met aanvallen en verdedigen)
- dieptepass gaat voor breedtepass
- veld klein maken bij balbezit tegenstander
- kort dekken in de buurt van de bal
- knijpen en kantelen
- rugdekking geven

Doelstellingen aanvallen

- Positiespel in de opbouw
- Aanvallende voetbalhandelingen zijn gerelateerd aan een positie (basistaak)
- Specialisatie binnen positie
- Basistaken op elkaar afstemmen
- Uitspelen van 1v1
- Het dieptespel in de opbouw
- Scoren van doelpunten

Doelstellingen verdedigen

- Samen voorkomen van tegendoelpunten
- Verdedigende voetbalhandelingen zijn gerelateerd aan een positie (basistaak)
- Basistaken op elkaar afstemmen
- Het samen storen en veroveren van de bal
- Het verdedigen van het dieptespel
- Het verdedigen van de 1 tegen 1 situatie
- Het verdedigen wanneer de tegenpartij de achterlijn heeft gehaald

Doelstellingen omschakelen

- Snel en doelgericht omschakelen
- Iedereen doet mee

Trainingen

Trainingen moeten in het teken staan van het handelen met de bal (passen, aannemen, kappen, schieten, dribbelen, kaatsen), het doelgericht samenspelen (overtalsituaties zoals 2v1 en 3v2 samen uitspelen of in partijspelen via samenspel tot scoren komen), het spelen vanuit een basistaak (verdediging, middenveld of aanval) en het afstemmen van deze basistaken met de verschillende linies. De nadruk ligt tijdens trainingen niet meer volledig op het technische aspect, hoewel techniektraining ook voor deze leeftijdscategorie nog van groot belang blijft. De training kent een duidelijke en herkenbare structuur.

De trainingsvormen zullen zoveel mogelijk wedstrijdgericht moeten zijn, zodat spelers wedstrijsituaties op de training herkennen en deze vervolgens mee kunnen nemen naar de wedstrijd. Positiespelen, partijspelen, 1v1 en 2v2, en rondo's in verschillende vormen hebben de voorkeur. Alle spelers hebben verder bij voorkeur een eigen bal en moeten zoveel mogelijk balcontacten hebben. Spelers kunnen behoefte hebben aan een warming-up, een eventuele warming-up is een trainingsvorm van de training en wordt altijd uitgevoerd met een bal. **Alle oefeningen zijn met bal.** De spelvorm 4 tegen 4 moet waar mogelijk terugkomen in de trainingen.

Trainingsmomenten

Bij voorkeur 2 keer per week minimaal een uur en een kwartier.

Wedstrijden

Teams uit deze categorie spelen in competitieverband 11 tegen 11. Spelers moeten vooral veel plezier beleven aan het spelen van wedstrijden. De trainer/coach moet wedstrijden vooral als trainingen beschouwen. Het is voor deze spelers van belang om tijdens de wedstrijdbespreking terug te kijken op de trainingen en spelers te stimuleren om hetgeen waarop getraind terug te laten komen in de wedstrijd. Zoals eerder aangegeven gaat tactiek daarnaast meer een rol spelen vanaf deze leeftijdscategorie. De trainer/coach dient hier dan ook bewust aandacht aan te besteden. De verschillende teamtaken en teamfuncties dienen behandeld te worden, en wat dit betekent voor de individuele spelers, de linies en het team als geheel. Ook komen de spelprincipes die op dat moment centraal staan aan bod. Het is wel belangrijk dat spelers niet te veel belast te worden met tactische zaken. Het snappen en uitvoeren van één spelpatroon door spelers heeft de voorkeur boven het behandelen van meerdere patronen die vervolgens niet uitgevoerd worden. Winnen kan belangrijk zijn, maar mag niet ten koste gaan van het feit dat spelers goed opgeleid dienen te worden binnen de opleidingsvisie van de vereniging. Spelers mogen hierin dus niet beperkt worden.

Belangrijk is verder dat er altijd wordt opgebouwd vanuit de doeltrap. De doelman of verdediger hervat het spel niet met een lange bal.

ONDER 16 EN 17

‘WEDSTRIJD IS MIDDEL’

Spelen als een team

KENMERKEN O16/O17-SPELER:

- 1. Kan nog veel gericht zijn op de eigen prestatie i.p.v. teamprestaties**
- 2. Besef van teamtaken, taken per linie en positie ontstaat langzaam**
- 3. Volledig in pubertijd, rijpen stormachtig, zowel fysiek als geestelijk**
- 4. Beginnen te leren om ‘samen’ te winnen**
- 5. Kunnen verschillende spelsituaties herkennen en hierop anticiperen**
- 6. Vergelijken zichzelf constant met hun omgeving**
- 7. Winnen is belangrijker dan ooit, hebben grote bewijsdrang (vooral jongens)**
- 8. Gemengd voetbal wordt lastiger, fysiek en geestelijk verschillen jongens en meiden steeds meer**

Algemeen

De onder 16/17-speler heeft kennis van de bal en de weerstanden. De speler heeft een goede basiscontrole over de bal, kan hierdoor doelgericht handelen met de bal (dribbelen, passen, schieten) en de bal gebruiken om samen doelgericht te werken. De speler kan dit taakspecifiek toe passen en spelen vanuit een basistaak. De speler kan vanuit deze basistaak samenwerken met de eigen en de andere linies. Dit zal de speler nu in moeten zetten om te gaan spelen als team. Dus samenwerken met alle spelers en linies en zo het samenspel te optimaliseren. De meeste spelers hebben zich redelijk gespecialiseerd in een teamtaak en/of positie. Hierdoor kan er meer teambreed worden gekeken, en zal tactiek meer aan bod komen.

Algemene doelstellingen en uitgangspunten

De O16/O17-speler moet duidelijk de verschillen herkennen tussen de teamtaken verdedigen, aanvallen en omschakelen. Er kunnen derhalve teamtaakspecifieke doelstellingen vastgesteld worden. Ook de rol van de tegenstander tijdens het aanvallen én verdedigen wordt belangrijk. De trainer/coach dient hier aandacht aan te besteden. Hoewel de bal en techniek belangrijk blijven, moet er veel aandacht zijn voor tactiek, ook tijdens de trainingen. Spelers moeten bewust bezig zijn met de structuur van voetballen, de teamtaken en teamfuncties en wat dit betekent voor hen als speler, als onderdeel van een linie, en vooral als onderdeel van een team. Er dienen hogere eisen te worden gesteld aan rendement van het handelen vanuit een basistaak.

Alle van de onder par. 3.3.4 genoemde spelprincipes moeten bij voorkeur aan bod komen tijdens besprekingen en trainingen (opgedeeld in blokken). Tactische vraagstukken waar ze in eerdere categorieën kennis mee hebben gemaakt (zoals wat aanvallers moeten doen wanneer de tegenstander de bal heeft, of wie achterblijven tijdens een corner (restverdediging)) moeten uitgebreider behandeld worden en spelers moeten hier zelf over gaan nadenken en vooral meedenken.

Algemene uitgangspunten

- De onder par. 3.3.4 genoemde spelprincipes worden gebruikt en toegepast
- Spelers worden bewust van rol tegenpartij en kunnen hierop anticiperen
- Creëren van optimale veldbezetting
- Iedereen doet mee en helpt elkaar (met aanvallen en verdedigen)
- Rugdekking geven
- Het kunnen hanteren en reguleren (bepalen) van het speltempo

Doelstellingen aanvallen

- De onder par. 3.3.4 genoemde aanvallende spelprincipes worden gebruikt en toegepast
- Positiespel in de opbouw optimaliseren (tegen verschillende weerstanden en situatie)
- Aanvallende voetbalhandelingen zijn gerelateerd aan een positie (basistaak)
- Specialisatie binnen positie
- De juiste keuze kunnen maken op het juiste moment
- Rendement van handelen binnen opbouwen en scoren wordt bepaald door afstemming van basistaken
- Manier van opbouwen en scoren wordt steeds nadrukkelijker bepaald door speelveldgedeelte en speelwijze/rol tegenpartij, en het team zal hierop moeten kunnen anticiperen
- Het dieptespel in de opbouw
- Scoren van doelpunten

Doelstellingen verdedigen

- Samen voorkomen van tegendoelpunten
- Het samen storen en veroveren van de bal
- Het verdedigen van het dieptespel
- Het verdedigen van de 1 tegen 1 situatie
- (Hogere) eisen aan het rendement van handelen gekoppeld aan de taak in het elftal (basistaak)
- De juiste keuze kunnen maken op het juiste moment
- Rendement van handelen binnen storen en doelpunten voorkomen wordt bepaald door afstemming van onderlinge (basis) taken
- Manier van storen en doelpunten voorkomen wordt steeds nadrukkelijker bepaald door speelveldgedeelte en speelwijze/rol tegenpartij, en het team zal hierop moeten kunnen anticiperen

Doelstellingen omschakelen

- Snel en doelgericht omschakelen
- Iedereen doet mee (omschakelen is een teamaangelegenheid)
- Tijdens het verdedigen anticipeert een deel van het team al op de mogelijkheid dat de bal kan worden veroverd (loeren/positie kiezen)
- Tijdens het aanvallen anticipeert een deel van het team al op de mogelijkheid dat de bal kan worden verloren (restverdediging)

Trainingen

Trainingen moeten in het teken staan van het handelen met de bal, het doelgericht samenspelen (overtalsituaties zoals 2v1 en 3v2 samen uitspelen of in partijspelen via samenspel tot scoren komen), het spelen vanuit een basistaak (verdediging, middenveld of aanval), het afstemmen van deze basistaken met de verschillende linies en het samenspelen als een team. De nadruk ligt tijdens trainingen niet meer op het technische aspect, hoewel techniektraining ook voor deze leeftijdscategorie nog van groot belang blijft. De training kent een duidelijke en herkenbare structuur. De trainingsvormen zullen zoveel mogelijk wedstrijdgericht moeten zijn, zodat spelers wedstrijd situaties op de training herkennen en deze vervolgens mee kunnen nemen naar de wedstrijd. Positiespelen, partijspelen en rondo's in verschillende vormen hebben de voorkeur. Alle spelers hebben verder bij voorkeur een eigen bal en moeten zoveel mogelijk balcontacten hebben. Spelers hebben behoefte aan een warming-up, een warming-up is een trainingsvorm van de training en wordt altijd uitgevoerd met een bal. **Alle oefeningen zijn met bal.** De spelvorm 4 tegen 4 moet waar mogelijk terugkomen in de trainingen.

Trainingsmomenten

Bij voorkeur 2 keer per week minimaal anderhalf uur

Wedstrijden

Teams uit deze categorie spelen in competitieverband 11 tegen 11. Spelers moeten vooral veel plezier beleven aan het spelen van wedstrijden. Het is voor deze spelers van belang om tijdens de wedstrijdbespreking terug te kijken op de trainingen en spelers te stimuleren om hetgeen waarop getraind terug te laten komen in de wedstrijd. Zoals eerder aangegeven gaat tactiek daarnaast een belangrijkere rol spelen in deze leeftijdscategorie. De trainer/coach dient hier dan ook bewust aandacht aan te besteden. De verschillende teamtaken en teamfuncties dienen behandeld te worden, en wat dit betekent voor de individuele spelers, de linies en vooral het team als geheel. Ook komen de spelprincipes die op dat moment centraal staan aan bod. Het is wel belangrijk dat spelers niet te veel belast te worden met tactische zaken. Het snappen en uitvoeren van één spelpatroon door spelers heeft de voorkeur boven het behandelen van meerdere patronen die vervolgens niet uitgevoerd worden.

Belangrijk is verder dat er altijd wordt opgebouwd vanuit de doeltrap. De doelman of verdediger hervat het spel niet met een lange bal.

ONDER 18 EN 19

'WEDSTRIJD IS MIDDEL'

Presteren als team in de competitie

KENMERKEN O18/O19-SPELER:

- 1. Maken de stap naar volwassenheid**
- 2. Geestelijk en lichamelijk evenwichtiger**
- 3. Overzicht in het voetbalspel**
- 4. Volwassen gesprekspartners, voeren discussies**
- 5. Dragen graag verantwoordelijkheid**
- 6. Gaan nadenken binnen en buiten het voetbal, en maken hierin keuzes**
- 7. Kunnen hun talenten optimaal inzetten voor het teamresultaat**
- 8. Spelen als team om te winnen**
- 9. Wordt specialist op specifieke positie en/of teamtaak**
- 10. Gemend voetbal is mogelijk, maar niet voor iedereen meer logisch**

Algemeen

De onder 18/19-speler heeft optimale kennis van de bal en de weerstanden. De speler heeft een goede basiscontrole over de bal, kan hierdoor doelgericht handelen met de bal en de bal gebruiken om samen doelgericht te werken. De speler kan dit taakspecifiek toe passen en spelen vanuit een basistaak. De speler kan vanuit deze basistaak samenwerken met de eigen en de andere linies én dit inzetten om te spelen als onderdeel van een team. Dit zal de speler nu in moeten zetten om als team te gaan presteren in de competitie. Het winnen van wedstrijden, binnen de speelwijze en visie van Harkema Opeinde, staat centraal. Dit zal immers bij de senioren ook het doel zijn. Toch mag dit nooit ten koste gaan van de ontwikkeling van het team of individuele spelers. De spelers zijn immers nog steeds 'in opleiding' en zullen zo goed mogelijk voorbereid moeten worden op de overgang naar seniorenvoetbal. Voor de ene speler zal dit prestatievoetbal zijn in de A-selectie, voor de andere recreatievoetbal in een van de reserve-elftallen. Dit doet niets af aan de begeleiding en aandacht die elke speler nodig heeft en verdiend.

Algemene doelstellingen en uitgangspunten

De O18/O19-speler is (bijna) aan het einde van zijn of haar ‘voetbalopleiding’ binnen de jeugdafdeling. Dit betekent dat de speler (binnen zijn of haar capaciteiten) het maximale uit zijn of haar talenten moet hebben gehaald en dit nu volledig kan inzetten om als team te presteren (wedstrijden te winnen). Technische vaardigheden kunnen geoptimaliseerd worden, maar tactiek is het uitgangspunt in deze categorie. De speler is bekend met alle doelstellingen en uitgangspunten uit de eerdere leeftijdscategorieën, begrijpt deze, en kan deze zó inzetten tijdens een wedstrijd, dat deze bijdragen aan het behalen van een prestatie. De trainer/coach heeft veel aandacht voor tactiek, de spelprincipes die gelden binnen de opleidingsvisie van Harkema Opeinde (par. 3.3.4) en de rol van de tegenstander hierin.

Algemene uitgangspunten

- De onder par. 3.3.4 genoemde spelprincipes worden duidelijk gebruikt en toegepast tijdens wedstrijden
- Spelers zijn bewust van de rol van de tegenpartij en kunnen hierop anticiperen
- Spelers creëren van optimale veldbezetting
- Iedereen doet mee en helpt elkaar (met aanvallen en verdedigen)
- Spelers herkennen én benutten elkaar kwaliteiten
- Het kunnen hanteren en reguleren (bepalen) van het speltempo
- Het team is in staat om op basis van stand wedstrijd/competitie de speelwijze aan te passen
- Afspraken omtrent spelhervattingen (aanvallend en verdedigend) zijn duidelijk en herkenbaar

Doelstellingen aanvallen

- De onder par. 3.3.4 genoemde aanvallende spelprincipes worden gebruikt en toegepast
- Positiespel in de opbouw optimaliseren (tegen verschillende weerstanden en situatie)
- Aanvallende voetbalhandelingen zijn gerelateerd aan een positie (basistaak)
- Specialisatie binnen positie
- De juiste keuze kunnen maken op het juiste moment
- Rendement van handelen binnen opbouwen en scoren wordt bepaald door afstemming van basistaken
- Het dieptespel in de opbouw
- Scoren van doelpunten
- Manier van opbouwen en scoren wordt mede bepaald door speelveldgedeelte, speelwijze tegenpartij, stand in de wedstrijd/competitie

Doelstellingen verdedigen

- Samen voorkomen van tegendoelpunten
- Het samen storen en veroveren van de bal
- Het verdedigen van het dieptespel
- Het verdedigen van de 1 tegen 1 situatie
- Hoge eisen aan het rendement van handelen gekoppeld aan de taak in het elftal (basistaak)
- De juiste keuze kunnen maken op het juiste moment
- Rendement van handelen binnen storen en doelpunten voorkomen wordt bepaald door afstemming van onderlinge (basis) taken
- Manier van storen en doelpunten voorkomen wordt mede bepaald door speelveldgedeelte, speelwijze tegenpartij, stand in de wedstrijd/competitie

Doelstellingen omschakelen

- Snel en doelgericht omschakelen
- Iedereen doet mee (omschakelen is een teamaangelegenheid)
- Tijdens het verdedigen anticipeert een deel van het team al op de mogelijkheid dat de bal kan worden veroverd (loeren/positie kiezen)
- Tijdens het aanvallen anticipeert een deel van het team al op de mogelijkheid dat de bal kan worden verloren (restverdediging)
- Spelers herkennen cruciale momenten in aanvallen en verdedigen en kunnen daarop tijdig anticiperen ('lezen van het moment van balverovering of balverlies')

Trainingen

Trainingen moeten in het teken staan van het handelen met de bal, het doelgericht samenspelen (overtalsituaties zoals 2v1 en 3v2 samen uitspelen of in partijspelen via samenspel tot scoren komen), het spelen vanuit een basistaak (verdediging, middenveld of aanval), het afstemmen van deze basistaken met de verschillende linies, het samenspelen als een team en het presteren als team. De nadruk ligt tijdens trainingen niet meer op het technische aspect, hoewel techniektraining ook voor deze leeftijdscategorie nog van belang blijft. De training kent een duidelijke en herkenbare structuur. De trainingsvormen zullen zoveel mogelijk wedstrijdgericht moeten zijn, zodat spelers wedstrijsituaties op de training herkennen en deze vervolgens mee kunnen nemen naar de wedstrijd. Positiespelen, partijspelen en rondo's in verschillende vormen hebben de voorkeur. Alle spelers hebben verder bij voorkeur een eigen bal en moeten zoveel mogelijk balcontacten hebben. Spelers hebben behoefte aan een warming-up, een warming-up wordt bij voorkeur uitgevoerd met een bal. Aan het uithoudingsvermogen dient binnen de trainingsvormen aandacht te worden besteed. Periodisering en andere vormen van conditietraining kunnen onderdeel zijn van de trainingen. **De oefeningen zijn zoveel mogelijk met bal.**

Trainingsmomenten

Bij voorkeur 2 keer per week minimaal anderhalf uur.

Wedstrijden

Teams uit deze categorie spelen in competitieverband 11 tegen 11. Spelers moeten plezier beleven aan het spelen van wedstrijden. Het samen presteren en winnen van wedstrijden zal doorgaans het meeste plezier opleveren voor spelers uit deze leeftijdscategorie. Het is voor deze spelers van belang om tijdens de wedstrijdbespreking terug te kijken op de trainingen en spelers te stimuleren om hetgeen waarop getraind terug te laten komen in de wedstrijd. Tactiek speelt daarnaast een belangrijke rol in deze leeftijdscategorie. De verschillende teamtaken en teamfuncties dienen behandeld te worden, en wat dit betekent voor de individuele spelers, de linies en vooral het team als geheel. Ook komen de spelprincipes die op dat moment centraal staan aan bod. Spelers nemen graag verantwoordelijkheid en denken graag mee over tactiek, invulling van spelprincipes en overige afspraken. Laat spelers hierin zoveel mogelijk participeren en geef ze verantwoordelijkheid op het veld. De coaching en het handelen van de trainer/coach tijdens de wedstrijden is positief, maar wel resultaatgericht.

ONDER 23

De overstap naar de senioren kan voor jeugdspelers een grote stap zijn. Van spelen met leeftijdsgenoten moeten ze ineens spelen tegen oudere en fysiek sterke en ervaren volwassen spelers. Vanuit onderzoek door de KNVB blijkt dat de overstap naar de senioren voor veel spelers te groot blijkt én dat hierdoor in de leeftijd van 16 tot 19 veel spelers afhaken en stoppen met voetballen. Voor deze spelers kan een onder 23 elftal (in welke vorm dan ook) uitkomst bieden.

De gedachte is dat het voor jonge spelers (18 - 22 jaar) leuker is om met leeftijdsgenoten te blijven voetballen en bij kan dragen aan de ontwikkeling van deze spelers. Op deze manier kan een O23 elftal voordelen hebben voor zowel spelers die in aanmerking komen voor prestatievoetbal als voor recreatievoetbal. De voordelen zijn onder meer:

- > Doorstroom van de jeugd naar het eerste elftal bevorderen
- > De overgang van de junioren naar de senioren vergemakkelijken
- > Werken aan ledenwerving en -behoud
- > Talenten in het amateurvoetbal helpen bij hun ontwikkeling
- > Extra binding creëren tussen de leden

Vorm

Hoewel de KNVB ook (bij voldoende animo) O23 competities aanbiedt, kan een O23 elftal ook prima informeel bestaan binnen de vereniging. Op deze manier kunnen er vrijblijvend (oefen)wedstrijden gespeeld worden tegen O23-elftallen of prestatieteams van clubs uit de omgeving.

Uitgangspunt

Het uitgangspunt is dat er binnen de vereniging een O23-elftal gevormd wordt en dat er periodiek geoefend wordt tegen gelijkwaardige elftallen uit de omgeving. Spelers uit de gehele seniorenafdeling als spelers uit de onder 19 komen in aanmerking voor dit elftal. De begeleiding voor het Onder 23 elftal wordt vastgesteld door jeugdcommissie en HJO.

5 SELECTIEBELEID & VISIE OP TALENT

Zoals al meerdere malen naar voren gekomen is, wil Harkema Opeinde een vereniging zijn waar iedereen zich thuis voelt en met plezier kan voetballen. Iedereen beleeft echter op verschillende manieren plezier. De vereniging heeft daarnaast ook ambities op het gebied van prestatievoetbal. Het eerste elftal moet op een zo hoog mogelijk niveau uitkomen (minimaal 3^e klasse) en de voorkeur heeft het om dit met eigen opgeleide spelers te realiseren. Dit geldt ook voor het vrouwenvoetbal. Het begeleiden en opleiden van jeugdspelers is daarom van groot belang. In dit hoofdstuk komen derhalve selectievraagstukken en de visie op talent aan de orde, zoals het indelen van team, gemend voetbal en doorstroming.

5.1 Gelijke kansen

Harkema Opeinde wil een jeugdopleiding aanbieden waarin de kansen en het aanbod voor alle jongens en meiden gelijk aan elkaar zijn. Op bepaalde vlakken wordt daarom aangesloten bij het project 'gelijke kansen' van de KNVB. Dit project heeft als uitgangspunt dat de ontwikkeling en daarmee het eindniveau van spelers en speelsters op jonge leeftijd zeer onvoorspelbaar is, en dat voorkomen moet worden dat er te snel wordt gekeken naar het huidige niveau van jeugdspelers én dat hier vervolgens conclusies aan worden verbonden zoals indelen in een lager elftal. Met de principes van Gelijke Kansen krijgt een grotere groep voetballers de mogelijkheid om zijn of haar potentie volledig te benutten en maximaal plezier te beleven aan voetballen. Hierdoor voelen kinderen zich gezien, blijven ze langer voetballen en nemen de mogelijke negatieve bijzaken van teamindeling en selectiebeleid sterk af.

Gelijke kansen gaat uit van de volgende principes:

- > Iedere jeugdspeler is in leeftijd, groei en voetbalervaring uniek
- > De ontwikkeling van jeugdvoetballers (jongens en meiden) is van nature grillig
- > Iedere jeugdspeler met plezier zijn of haar potentie optimaal laten benutten
- > Iedere jeugdspeler betaalt (in de regel) evenveel contributie
- > Het huidige niveau van een jeugdspeler zegt niets over het toekomstig (eind) niveau

Gelijke kansen betekent het volgende voor de jeugdopleiding:

> **Er vindt in de onderbouw géén selectie plaats op basis van vroege individuele benadering**

Met als doel slechts een kleine groep spelers (actuele presteerders) optimaal te beïnvloeden, maar juist een meer massale benadering. Opleiden voor iedereen centraal stellen en daarmee (en daarna) bewuster indelen.

> **Gelijk(waardig) aanbod in onderbouw**

In trainingsfaciliteiten, trainingsfrequentie, het inhoudelijke programma, begeleiding door trainers/coaches, gelijke speeltijd in wedstrijden en roulerende posities in wedstrijden (incl. keepers)

> **Het creëren van een veilig inclusief pedagogisch voetbalklimaat**

Voldoen aan de behoefte van iedere jeugdspeler om de intrinsieke motivatie blijvend te stimuleren

Op basis van bovenstaande tracht Harkema Opeinde te voorkomen dat spelers in de onderbouw op basis van hun huidige niveau terechtkomen in bijv. een JO10-2, hierdoor op een lager niveau voetballen, minder vaak of korter trainen en voetballen en training krijgen van een minder gekwalificeerde trainer dan de JO10-1, terwijl deze speler wellicht wél de potentie bezit om het eerste elftal te behalen, en een speler die op dat moment in JO10-1 ingedeeld is wellicht nooit. Op deze manier krijgen spelers in lager ingedeelde elftallen dus minder kans, doordat hun opleiding niet gelijkwaardig is aan die van de hoger ingedeelde teams.

5.2 Indelen van teams

5.2.1 Onderbouw

In de onderbouw (tot onder 13) is *gelijke kansen* van toepassing op de manier van indelen van jeugdteams. Teams worden niet (puur) ingedeeld o.b.v. selectie op kwaliteit, en alle jeugdspelers krijgen dezelfde opleiding.

Onder 7 t/m onder 10

In deze categorieën vindt geen selectie plaats. Er zijn alleen basisteams en geen selectieteams. De indeling geschiedt o.b.v. leeftijd. Bij meerdere teams in één leeftijdscategorie wordt in beginsel willekeurig ingedeeld. Aspecten waar wel rekening mee kan worden gehouden zijn bijv. samenspelen met vriendjes of het mengen van fysieke verschillen.

Onder 11 t/m onder 12

In deze categorieën vindt zo weinig mogelijk selectie plaats. Er kan (bij meerdere teams in één categorie) wel sprake zijn van een selectieteam (bijv. JO12-1) en een basisteam (JO12-2), waarbij het selectieteam hoger ingedeeld wordt. Bij indeling wordt voornamelijk rekening gehouden met leeftijd en fysieke gesteldheid. Bij gelijke gevallen wordt willekeurig ingedeeld. Selectie o.b.v. het huidige niveau van spelers is mogelijk, maar beperkt. Het uitgangspunt blijft dat alle spelers dezelfde opleiding genieten en dus dezelfde trainingen krijgen, gelet op niveau, intensiteit, duur en aanbod.

5.2.2 Bovenbouw

Hoewel ook in de bovenbouw het uitgangspunt van gelijke kansen in principe van toepassing is, ontstaat vanaf de onder 13 de eerste stap om jeugdspelers te bekijken in een bredere context. Het huidige niveau van een onder 13-speler kan al aanwijzingen geven over het potentieel van een speler. Willen we de prestatieteams van de seniorenafdeling daarnaast op een zo hoog mogelijk niveau laten voetballen, dan ontkomt een vereniging niet aan selecteren, om talenten zoveel mogelijk te ontwikkelen en in de jeugd al kennis te laten maken met prestatievoetbal op hogere niveaus.

Onder 13 t/m onder 14

In deze categorie vindt selectie plaats, maar niet met als doel om sterk door te selecteren. Indelen is nog steeds tijdelijk, met een hoog verloop van selectie, de-selectie en her-selectie. Alle jeugdspelers moeten gelijke kansen krijgen als het gaat om het aantal trainingen per week, de kwaliteit van de trainingen en de kwaliteit van de trainers. Er is sprake van selectieteams en basisteams, waarbij het selectieteam in principe hoger ingedeeld wordt. Bij indeling wordt rekening gehouden met verschillende factoren (leeftijd, fysiek), maar de basis voor indelen van teams is selecteren op voetbalkwaliteiten van dat moment. Spelers moeten zoveel mogelijk minimaal op hun eigen niveau trainen en spelen, zodat elke speler zich voldoende ontwikkeld.

Onder 15 t/m onder 19

In deze categorieën is selecteren op voetbalkwaliteiten aan de hand van een eenduidig en objectief referentiekader het uitgangspunt. Talent gaat voor leeftijd en fysiek. Selecteren mag echter nooit het afschrijven van een jeugdspeler mogen betekenen. Elk seizoen, maar ook periodiek gedurende een seizoen, moet worden bekeken hoe spelers zich ontwikkelen, en of bepaalde spelers o.b.v. voetbalkwaliteiten in aanmerking komen voor indeling in een ander team.

Referentiekader

De verschillende aspecten waarmee rekening wordt gehouden bij het indelen van teams zijn onder meer:

- > Techniek
- > Tactiek
- > Snelheid
- > Mentale aspecten
- > Fysieke aspecten
- > Communicatie op het veld
- > Sociale aspecten
- > Leergierigheid
- > Inzet en motivatie

Vaststellen teamindelingen

De teamindelingen worden vastgesteld door jeugdcommissie en HJO, eventueel met inspraak van jeugdtrainers. De HJO is eindverantwoordelijk.

5.3 Competitieniveau jeugdteams

Het streven voor Harkema Opeinde is om de jeugdteams op een zo hoog mogelijk niveau te laten spelen. Voor de bovenbouw geldt dat voor de selectieteams minimaal 1^e klasse het uitgangspunt is. Jeugdspelers moeten uitgedaagd worden om zich te ontwikkelen, en dit is derhalve ook de richtlijn bij het bepalen van het niveau. Kampioen worden of wedstrijden winnen mag nooit een reden zijn om te besluiten een jeugdteam op een lager niveau in te delen.

5.4 Meidenvoetbal en gemend voetbal

Tot de onderbouw is het uitgangspunt dat jongens en meiden gemengd met elkaar spelen. In het kader van *gelijke kansen* betekent dit dat jongens en meiden evenveel kansen krijgen tijdens de jeugdopleiding in de onderbouw en wordt voorkomen dat meiden automatisch in de lager ingedeelde teams terechtkomen. In de bovenbouw heeft het de voorkeur dat meiden met elkaar samenspelen in een eigen elftal. Dit zal door het beperktere aantal leden echter niet altijd mogelijk zijn. Meiden kunnen t/m onder 15 echter vaak prima meespelen met de jongens. Voor talentvolle meiden kan het zelfs bijdragen aan hun ontwikkeling om zo lang mogelijk gemengd te voetballen. Per geval zal bekeken moeten worden wat het beste is voor de ontwikkeling van de betreffende jeugdspeler.

5.5 Spelen in andere leeftijdscategorie*

Ondanks dat de indelingen zorgvuldig tot stand komen en rekening wordt gehouden met elke speler, kan het voorkomen dat bepaalde spelers belang hebben bij het definitief spelen in een andere leeftijdscategorie, ook in de onderbouw. Het spelen in een hogere leeftijdscategorie is in beginsel alleen mogelijk indien objectief vaststaat dat een speler zich niet meer (voldoende) ontwikkeld in zijn of haar eigen leeftijdscategorie. Het spelen in een lagere leeftijdscategorie is in beginsel alleen mogelijk indien objectief vaststaat dat de speler zich niet (voldoende) ontwikkeld in zijn of haar eigen leeftijdscategorie. Afwijken van bovenstaande kan daarnaast wanneer dit het indelen van teams onmogelijk zou maken.

*Dit beleid ziet uiteraard niet op de situatie waarin voor een bepaalde leeftijdscategorie onvoldoende spelers zijn en spelers hierdoor in een andere leeftijdscategorie spelen.

5.6 Uitlenen van spelers aan andere teams

Wanneer een bepaald team over te weinig spelers beschikt om een wedstrijd te kunnen spelen, kan het noodzakelijk zijn om spelers van een ander team in te zetten. Bij meerdere teams in een leeftijdscategorie zal er binnen deze leeftijdscategorie geschoven worden met spelers. Indien er sprake is van slechts één team per leeftijdscategorie, dienen spelers van jongere leeftijdscategorieën geleend te worden. Indien spelers van lagere teams of jongere leeftijdscategorieën mee moeten spelen met hogere of oudere leeftijdscategorieën, komen spelers in aanmerking die het dichtst bij de vereiste kwaliteiten van dit hogere of oudere team horen, gelet op het referentiekader genoemd op de vorige pagina. De trainers van beide betrokken teams dienen in overleg te treden over welke spelers in aanmerking komen om mee te spelen met het andere team. Bij meningsverschillen beslist een jeugdcoördinator of de HJO.

5.6.1 Rangorde afgelasten teams bij tekorten

Het uitgangspunt bij lenen van spelers is dat beide betrokken teams over voldoende spelers beschikken om hun wedstrijden te spelen. Toch kan het voorkomen dat er onvoldoende spelers beschikbaar zijn om alle wedstrijden doorgang te laten vinden. In beginsel wordt de wedstrijd afgelast van het team dat te weinig spelers heeft. Indien dit echter zodanig vaak voorkomt bij hetzelfde team dat bepaalde spelers weinig wedstrijden spelen of het competitievervolg in het geding komt kan er, na overleg, gekozen worden om een ander team af te gelasten, zodat het team dat te weinig spelers heeft kan spelen. Het kan daarnaast voorkomen dat bepaalde jeugdteams uitkomen in de a-categorie van de KNVB. Dit betekent in veel gevallen dat wedstrijden van deze teams niet afgelast kunnen worden, op straffe van een geldboete en punten in mindering. Indien een team in de a-categorie ten gevolge van te weinig spelers niet kan spelen, gaat de wedstrijd in de a-categorie voor op wedstrijden in de b-categorie. Hierdoor dient een lager of jonger team spelers af te staan, ook als dit betekent dat de wedstrijd van dit team afgelast wordt.

5.7 Talentontwikkeling/talenterkenning

Zoals al meerdere malen beschreven heeft elk kind talent. Elk kind is echter ook uniek. De talenten van kinderen lopen dus nogal uiteen, ook op voetbalgebied. Harkema Opeinde wil elke speler de mogelijkheid bieden om met plezier, het maximale uit hun talent te halen en deze talenten vervolgens optimaal gebruiken.

Talent is de potentie of het vermogen van iemand om in de toekomst (heel) goed te kunnen presteren in een bepaalde activiteit, zoals in dit geval voetbal. Talent is deels aangeboren, maar wordt ook beïnvloedt door sociaal-economische achtergrond, cultuur, thuissituatie en uiteraard het bewust ontwikkelen van talent doormiddel van bijv. trainen van talent.

De vereniging heeft er belang bij om het talent van haar jeugdspelers zo goed mogelijk te ontwikkelen, om in beginsel haar senioren prestatie-elftallen op een zo hoog mogelijk niveau te laten spelen. Hoewel het huidige niveau van een jeugdspeler in de onderbouw nog niet zoveel hoeft te zeggen over het uiteindelijke niveau dat behaald wordt (zie gelijke kansen p. 74), is het belangrijk om talent te herkennen. Talenterkenning is de beoordeling van een jeugdspeler o.b.v. een voorspelling over het hoogst haalbare voetbalniveau dat hij of zij kan bereiken. Dit gaat dus verder dan alleen kijken naar het huidige niveau van een speler.

Als gelet op zijn/haar huidige voetbalniveau, een bepaalde jeugdspeler positief opvalt (in vergelijking met teamgenoten), dan is het van belang om de ontwikkeling van deze speler goed te blijven monitoren en ook deze speler de mogelijkheden bieden om zijn of haar talent zo optimaal mogelijk te ontwikkelen. Wat dit in de praktijk betekent zal per geval beoordeeld moeten worden.

Het echter belangrijk om te erkennen dat het voorspellen van het hoogst haalbare niveau van een jeugdspeler lastig en zelfs onmogelijk is naarmate spelers jonger zijn. Het huidige niveau kan nog als leidraad gebruikt worden, maar daar kan hoogstens een korte termijnvoorspelling mee worden gedaan. Elke speler moet zo lang mogelijk en op een objectieve manier gemonitord worden. Op deze manier gaat er geen enkel talent verloren.

5.7.1 Meetrainen met andere teams

Zoals eerder genoemd is uitdaging van wezenlijk belang bij het opleiden van jeugdspelers. Spelers moeten zowel teambreed als individueel fysiek en mentaal uitgedaagd worden om te voorkomen dat ze stilstaan in hun ontwikkeling. De contactmomenten moeten dus voor elke speler voldoende intensief zijn. Dit kan soms lastig zijn, omdat bij Harkema Opeinde vanwege kwantiteitsproblemen spelers van verschillende niveaus vaak bij elkaar in hetzelfde team spelen en trainen. Dit kan betekenen dat spelers die op dat moment al wat verder zijn in hun voetbalontwikkeling, niet meer optimaal uitgedaagd worden. Voor deze spelers moet het derhalve mogelijk zijn om periodiek mee te trainen met een hoger ingedeeld team of hogere leeftijdscategorie. De beide trainers treden hieromtrent in overleg en bepalen welke spelers hiervoor in aanmerking komen en op welke momenten. Uitgangspunt blijft dat spelers zoveel mogelijk in hun eigen leeftijdscategorie trainen, en dat het uitlenende team geen hinder mag ondervinden van het uitlenen van spelers tijdens trainingen.

5.7.2 Spelersvoortgangsgesprekken

Jeugdvoetballers moeten met veel plezier bij de vereniging komen en daar in de gelegenheid worden gesteld om zich op een veilige manier verder te ontwikkelen als voetballer. Ook in het leven van een jeugdspeler kunnen binnen en buiten het voetbalveld veel zaken spelen. Zaken die een speler misschien niet uit zichzelf deelt, maar die bijvoorbeeld wel van invloed zijn op zijn of haar gedrag. Daarnaast is het in beginsel belangrijk om spelers goed te kennen. Het voeren van voortgangsgesprekken met spelers (en eventueel hun ouders) helpt bij het creëren van een gewenst voetballeerklimaat.

Voortgangsgesprekken of evaluatiegesprekken zijn te voeren vanaf elke leeftijd en met voetballers van elk niveau. Dit kunnen in de onderbouw natuurlijk laagdrempelige gesprekjes zijn met spelers over school, voetbal en wat ze leuk vinden aan sport. Voor het kind is het belangrijk om gehoord te worden en er een veilige omgeving gecreëerd wordt waarin het kind zich kan uiten. De trainer-coach kan de informatie die hij/zij uit de gesprekken haalt gebruiken om de begeleiding richting de speler aan te passen op basis van de leerbehoeften van het kind.

Doordat deze gesprekken plaatsvinden voelen leden zich meer gehoord en gewaardeerd en dit heeft invloed op de tevredenheid van de leden en hun ouders. Daarnaast kunnen ze de vereniging waardevolle informatie opleveren over de voetbalontwikkeling van jeugdspelers. Op deze manier kan de ontwikkeling van een jeugdspeler bijvoorbeeld beter gevolgd worden. Zie ook par. 6.7.3 (spelervolgsysteem).

Vanaf de bovenbouw is het de bedoeling dat er minimaal één keer per seizoen een spelersvoortgangsgesprek plaatsvindt.

5.7.3 Spelervolgsysteem

Het verloop onder jeugdtrainers is vaak hoog. Enerzijds omdat trainers helemaal stoppen, of anderzijds omdat ze bijvoorbeeld naar een andere leeftijdscategorie gaan. Dit betekent dat spelers gedurende de jeugdopleiding vaak meerdere trainers hebben. Hierdoor bestaat het gevaar dat de ontwikkeling van jeugdspelers minder goed gemonitord kan worden en spelers niet optimaal opgeleid worden. Het streven moet derhalve zijn om de ontwikkeling van spelers op een centrale manier te monitoren en bij te houden. Bijvoorbeeld in de vorm van een spelervolgsysteem.

5b OVERGANGSREGELING JUNIOREN/SENIOREN

De overgang van jeugdspelers naar de senioren is een belangrijk maar vaak ook precair onderwerp. Jeugdspelers zijn aan het eind van de jeugdopleiding en zouden in principe klaar moeten zijn voor de definitieve overstap naar de senioren. Helaas blijkt de praktijk vaak anders. De overgang naar de senioren blijkt voor veel spelers juist het moment waarop ze stoppen met voetballen, omdat de stap naar de senioren voor veel spelers te groot blijkt. Om spelers beter voor te bereiden op deze stap en te vroege overgang te voorkomen is een goede begeleiding, voorbereiding en helder beleid derhalve van groot belang.

Algemeen

Harkema Opeinde kent geen onder 23 in competitieverband. Jeugdspelers stromen dus vanuit de onder 19 (tweedejaars onder 19 bij ontbreken onder 18) automatisch door naar de seniorenafdeling. In overleg met TC, jeugdcommissie, hoofdtrainer onder 19 en HJO wordt bepaald welke spelers aansluiten bij de A-selectie en welke bij de B-selectie. Ook de jeugdspelers zelf dienen hierin gekend te worden.

Kennismaken

Om spelers beter voor te bereiden op de definitieve overgang naar de senioren, is er voor spelers die potentieel in aanmerking komen voor doorstroming naar de A-selectie een mogelijkheid om ná de winterstop van het seizoen waarin ze de overstap naar senioren maken (alleen tweedejaars onder 19), periodiek mee te trainen met de A-selectie. In overleg met de TC, jeugdcommissie, hoofdtrainer A-selectie, hoofdtrainer onder 19 en de HJO wordt bepaald welke spelers hiervoor in aanmerking komen en in welke mate deze spelers mee kunnen trainen. De HJO is eindverantwoordelijke. Uitgangspunt blijft dat jeugdspelers zoveel mogelijk met hun eigen team trainen en dat de trainingen en wedstrijden van de onder 19 geen nadeel ondervinden van het meetrainen met de senioren. Deze jeugdspelers doen daarnaast **niet** mee met wedstrijden van de A-selectie.

Uitzonderingen

Uiteraard bestaan er voor elke situatie uitzonderingen. Zo kan er sprake zijn van een jeugdspeler die beschikt over een uitzonderlijk talent en waarbij het meespelen met de senioren een duidelijke meerwaarde kan hebben voor het ontwikkelen van dit talent. Voor spelers die beschikken over een dergelijk uitzonderlijk talent is het mogelijk om vanaf de start van het seizoen waarin ze de overstap naar senioren maken (tweedejaars onder 19) al periodiek mee te trainen en/of wedstrijden te spelen met de A-selectie.

In overleg met de TC, jeugdcommissie, hoofdtrainer A-selectie, hoofdtrainer onder 19 en de HJO wordt bepaald of een speler hiervoor in aanmerking komt en hoe dit in de praktijk vorm wordt gegeven. De HJO blijft eindverantwoordelijke.

Het individuele belang van de jeugdspeler staat altijd voorop. De ontwikkeling van een talentvolle jeugdspeler mag niet gehinderd worden omdat de onder 19 anders een goede speler kwijtraakt, maar ook zeker niet omdat de senioren bijvoorbeeld kampen met een tekort aan spelers en daardoor gebruik maken van jeugdspelers.

De volgende voorwaarden zijn van toepassing:

- > Van toepassing op de A-selectie (geen B-selectie)
- > De jeugdspeler beschikt over het talent om bij de A-selectie mee te spelen
- > De jeugdspeler beschikt over het mentale niveau om bij de A-selectie mee te spelen
- > De jeugdspeler ontwikkelt zich duidelijk niet meer in de onder 19
- > Er is voldoende vertrouwen dat de jeugdspeler zich bij de A-selectie beter kan ontwikkelen
- > De jeugdspeler kan in principe rekenen op voldoende speeltijd bij de A-selectie
- > De O19 ondervindt geen hinder van het missen van de jeugdspeler (bijv. niet kunnen trainen)
- > De speler en zijn/haar ouders staan achter het meetrainen en meespelen van de jeugdspeler

6 BIJLAGE(S)

> Schema coachen van voetbal

>

Coachen van voetballen is het uitvoeren van coachhandelingen binnen het **lezen, analyseren** en **beïnvloeden** van voetballen.

